

975 |
2003

ბურჯი ერყვნებისა

3-4
2003

საქართველოს
რეზიდენტის
სახელმწიფოს
შემწავალი

მთავარი რედაქტორი
მა ბაქრაძემიძე
ბიურო ბურჯულაძის

მთავარი რედაქტორის
შოკოლია
6069 (900069) მანგაშიაძე

კასუხისმგებელი რედაქტორი
რუსუაჩი მანგაშიაძე

რედაქტორები:
მარინე კაკიაშვილი,
ნინო დოღვაძე,
ამაზ კურდიანი,
თეა დუტაძე,
ნინო ტუმუნიანი.

ხაბაძე რედაქცია მა
თხაიძე

თბილისი
ქვეყნის
თბილისი

ხაბაძე
გა მანაშიაძე

საორიგინო საბჭო:

მარინე ბერიძე,
გენი ბურჯულაძე,
მედიკი ბიბიაძე,
კახი ტაბუნიანი,
თორნიკე ციცილაშვილი,
ლილი გოჭიაძე,
ქვიციანი დიმიტრიძე,
ნინო ურიაშვილი,
ტაბუაძე ტარი,
მიხეილ კურდიანი,
მედიკი მინდიაშვილი,
გიორგი წიხიშვილი,
ამაზ ხმელაძე,
ნინო ყიფიანიძე.

რედაქტორი
კონსტანტინე კაკიაძე

რედაქტორის მისამართი: ქ. თბილისი
მთაწმინდის რაიონის სასამართლო
მეორე 12.04.99, პ. 49-88.

მისამართი:
ბ. თბილისის ქ. პ. 8
ტ. 99-75-48

E-mail: burji@posta.ge

საქართველოს რეზიდენტი

ემობლიური
ენის
სემინდისათვის
ბრძოლას ისეთივე
საქართველო სექციის,
როგორც ხელით
დაწვას საქართველო
სემობლორის.

კონსტანტინე გამსახუდია

ფინანსებებს, სახელმწიფო, რომლის ენაზეც ეს დეკლარაცია ეწამოვრება. სად არის პაპულარული სახელმწიფოებრივი იმ არაქართველითაღვის. ესაუც გულით სურს ქართული ენის შესწავლა? არ არის რადიკალურ ამბიციის ერთი დასაც არ შეტყობთ, არც იმით, რაც მილიანად წაიკობა, და არც სახელმწიფოს, რომელიც თავს იკატუნებს - დარტყო ვართ - და ამით პასუხისმგებლობას გავრბობ.

ასე ზრუნავს დღევანდელი საქართველო თავის ერთ-ერთ უმთავრეს სიმადრდევზე - ქართულ ენაზე.

ქართული ენის ერთ-ერთ მძიმე პრობლემა იქცა ლიტერატურული ენის ე. წ. "ფორმალისტიკა". ასე პრეტენსიულად იმ პრობლემა სიბნელების გამოტანა, რომელიც საუბრების მისხლზე უსერბულობად და ცუდ ტონად ითვლება. მცდელობის მტკიცების რაღაც ნორმებში ხაზმა არსებობის ან რბილადიერების ქართველობა არ იყო. ნორმების დამტკიცებულს კარგად უსმობდა, რომ მცდელობების შედეგად ე. წ. "ცუდი" სიტყვები ან უსერბოდ ატყუებული წინადადებები ადამიანს უარტაცებს ენისადმი და აფრესტებისადმი პატყვისცემის. პასუხისმგებლობის ტრანზიბის, რაც მერე შეიძლება სხვა უსერბობისადაც გამოვლდნენ და სასოგადოებისადმი სრულ უსერბობისადაც გამოვლდნენ, რაც შეიძლება ცუდად დამთავრდეს როგორც პირიქებისათვის, ისე სასოგადოებისათვის.

კი ოცდაათი წლის წინ მწერალთა კავშირში გათამაშდა ასეთი სიტყვა. განიხილეთ იმარტმანი, სადაც გამოცემული იყო სიტყვა "ეფლისი". ერთ-ერთმა გამოხილულმა მითარტმნელს უწია, შემგებოდა ეფლისი თვითმტყობილობის და, როგორც რომელმაც ატყობინა იმხარა დათონური სიტყვა, ისე მითარტმნელს ეხმარა მისი ზუსტი ქართული შესატყვისი.

- რომელი? - შეიძლება ესროდა ბესი ეფრემი.
- რომელიც არსებობს. - ცოტა დაიბნა სისუსტის მოყვარული.

- თქო, რომელი - არ მოეშა ეფრემი. ეფელამ გაიცინა.

- ეფრა, ეფრა ეკატრეს ეფრა წემს თავს და ეფრა სასოგადოების, - აღიარა დამარტყვის "სისუსტის" მოყვარულმა.

ასეა საჭირო, როდესაც მწერალმა ქალის ინტიმურ აფიქსებზე აფიქსებულა. ამისიმი მოცემული სიმშვილით აღიარა, სასოგადოების აღიქმული იმტომ, რომ მწერალმა შეურაცხყოფა მიაცნა იმ ქალბატონსაც, მკითხველებსაც და ენასაც, რომლის გამოხატულობით შეხატულებები მან ბოროტად

გამოეწა. ასევე ხდება, როდესაც დასავლური პორნოფიქსების გამოხატებისში, ვთბი სტუდის შეტარებისათვის, იოლად იყვებენ ქართულ უცნობური დეკლარაციას. ასე უსერბოდ და დამთავრებულა, რომ ატყობილობს არა მარტო ქართული ადამიანი, შენიშნა როგორც გამოხატული ატყობილობით იცავს თავს ის მწერალიც, რომელიც თავისი წილქის გატანას ბოლსიტყვებით ცდილობს აღიარა იმტომ, რომ სხვა არაფერი მოხილული არ ეტყულება თავის ნაწერში.

ენისადმი ასეთი დამოკიდებულებაც თავისებური შეტყვა ქართული ენის წინააღმდეგ და თავისუფალით შედეგებით არ გამოეფრება უსერბობის იმ "ფორმის" - ქართული ენის სერტყვის და მოხმარების მკვირ შემტყობის.

რატომ მოხდა ეს? როგორ დავიხსნა ტრანსიბის სამი ასეთი მისმტყობური და სახელისწერი შეტყვის მომტანი მოვლენა? შემოსვეთ? არა, დიალექტური დოგმა იმტყობის, რომ შემოსვეთ არაფერი ხდება, ყოველი მოვლენა რაღაც მიზეზის შედეგია.

სერტყვის შემტყობის, ენის მერე მოხმარებულა დიდი რაიფინობით დაკატყავ და ბოროტად გატყულებული გამოცემული "ფორმალისტიკა" იმ სოცილური და პოლიტური კატყობის შედეგია, რომელიც საქართველოს დაატყვა თავს იმამოცინა წლების დი-

2306

საქართველოს
პარლამენტი
ეროვნული
აპარატი

სასრულიდან და რამდენსაც ნიღბად აფარებული დო-
ზონების ვარდა არაფერი საერთო არა ქონდა კუპონ-
მარტ, ილია კატეპასხვად ურთულად-განმსათვისებ-
დებულ მოძრაობასთან. ეს ასეც უნდა მომხდარიყო.
რადგან ბრძოლაში დაცემულ სამხედრო გმირთა აფე-
რი უკაც და უსიძნისო კარგობისათვის ბრძოლი დიკა-
ვა, ბრძოლის ველი კი ფარისი გათამაშების სცენად
აქტიურ, ქვეყნა მოცემა მატერიალურსა და სულიერსა
შრომობრივობაში, ძარცვას, უფლებების მოტყუარსა და
უფაფეგაფივას. აღნიშნული საქართველო სამხედრო
ფედორაცია შინაზარდი თუ უცხო ქვეყნიდან
მისული მკობრებისთვის, ასინი მსუქნობად უკეტენ
ერთმანეთს ბაქების ქანზე და ქართული არც მათ
სტრეფებით და არც მათ სასახურსა სამეფარ წინფ-
სტრესა და ხელზე მოსამსხვრეტეს.

ასეთი შივი, ხამფიფიფარია რეალობა, რამდენსაც
წერტილ-მომხეზე ასმეფად უკეთი მსმეფა.

შეუქნა სიტუაცია, რადგანაც ჩვენ საქმით კარგად
ვცით, ვინ არის შივი შეშა, რამდენსაც კარგი გასამ-
რჯელის დახარბებული საღობით ატყობს ამ შივი საქ-
მის და წვენი რისხვაც ამ შივი შეშებს იტყუებით თა-
ზე თი დასცეით ვინ არის, ვის ატყუებს ხელს, რომ
ქართული ენა, კულტურა, სულისკვლევა წიფელი წა-
ნის ბრძიდვები გახდენ, ამისზე თაიქმის არაფერ მსმს
არ იტყობს არაფი, ეს ხომ ის ხალხია, ვისთვისაც სა-
ქართველო შივილი მათი სტრატეგიული ინტერესების
სიფრცხი, შივილი სიფრცხი და შეკერი არაფერი, და,
მათი ღმრთი რწმენით, ამ სიფრცხის არაფერი არ უნდა
იფის, რაც მათ სტრატეგიულ ინტერესებს არ ეწმას-
ურება, არაფერი, თეთი ასობრეცეებისა და მათი დრო-
შეკრული წინმსაფე-

ახალი ნიშანი

სების ხალხია, შე-
რამი სტრატეგიული
ინტერესების მიხედ-
ვებზე ჭიფრის თქმა
არ შეიძლება - იმი-
ნი ხომ ჩვენი ფიზი-
ლი (ანუ დაუხმე-
ბელი) მტყობრები
არის, ჩვენ კი მათი
კრემლისკრული მოკე-
შობელები და განა შე-
იძლება ეს ძიფერი
პარამბრა დიფარფი-
ით ასეთ წრელ-
მისებზე ღდაბარაკით,
რადგანაც ენა, დღე-

კულტურა, კულტურა, ზიფობა? არა, რა უქმის უქმის
ხომ შეიძლება მტყობრული გატყობრისხმენ და ცოდნის
სამეფრებზე ინკარის ხახვლური მარცხნიდან მარცხნი
მიარტრალინი? ხომ ჩიფიფიფიფი ქვეყნის მიმების ცოდ-
ვაში? ხომ დიფიფისებენ დემოკრატობისა და დამოუკიდ-
ბლობის მტყობრებს? მტყობრ ხომ თეთი მოცეფტრება (ორფე-
ნარით გატყობი)?

წამოქრია ღდაბარაკი ხახვლმწიფიფი ვინს სტრეფის
შესასებ, ატყობა მხიფერი, შეუქნა პრობორულად პა-
ულისტრეტი, ამიტომ უფარობის პრობლეტი, რამდენსაც
სახოფადიფობამ დაიწუნა, მტყობრ ეს კანონ-პრობლეტი
განმსახიფელად რადობობაც ვიფიფიფი რამდენსაც
საერთაშორისო ორფინიფიფიას, პრობლეტი იტყობ და-
წუნებს და მიფიფი დასიფრცხვებს: პაიულისტრეტი პრო-
ბლეტის ატყობრებას ვიფიფიფი 180 ვარდულისანი ბრეფი და
ერთი უფადრეფობიდან მტყობრ უფადრეფობისისცენ
გადამხარბენ, სახოფადიფობამ არც ეს გაფადრა მო-
წინა და დარბა საკობის დიფიფიფი ცობი გამოკრეფელი,
ძალდაუხმებურად გაიხსენებს ძველ იფიფიფი იმ წინფიფი-
ფიფი გელისზე შესასებ, რამდენსაც ბრბის ტყობრ მწი-
ბებს ტყობრ გაიფიფიფი, საიფიფი საქართველო მფეფიფი
შექამებს, თი, კოფიფი ერთი მიმზე წინის სამარცხენი
ფიფიფი გამოიფიფი (სულ 4-5 ნომეფი) ეურბალი
-ქართული ენა და დიფერენციალი არაქართულ
სკოლაში, კარგი ეურბალი თეთი და მტყობრ საქობრა,
მტყობრ უსასხობისის გამო შექმნა მათი გამოცემა,
უსასხობისის გამო, არა და განა რა ხახვლური სტრ-
ფიფიფი ველიფიფიფი ითხ ნომეფრს? სეთიფიფი სახალი
ქართულდის ერობელ რესტორანში შესვლა ამ
ეურბალს ამ წელიფიფიფი ვიფიფიფი, სეთიფიფი ასე ძველი
საქართველის უკან დაბრუნება? თხნაფიფი ერთი ციფი-
დან ერთი მიქმისა?

ძველ რეფიფიფი ვიფიფიფი სიხვიფიფიფი მიხვიფიფი
ვოფიფიფიფი მყოფიფიფი - პირველი მტყობრ, შესასებ
ვოფიფიფი, უსახლესი თეთი პირველი ვოფიფიფი, რამდენსაც
მფეფიფიფი ვიფიფიფი სიხვიფიფიფი ატყობრებენ დიფიფი
სახოკრეფიფი, ერთხელ იმსტრატორს სიფიფიფი მტყობრ
გაქრეფიფი წაიფიფი, რომ ერთმა გაქრეფიფიფი ვიფიფიფი
თეთი სიხვიფიფიფი დასამტყობრეფიფიფი ოკო ათის მიმების
სახლის თვალწინ სეთი გაფიფიფიფი და ცუსიფიფი წა-
და, მტყობრ ბრბინა, სასწრაფოდ ჩამოხსნათ თეთის
აფიფიფიფიფი მფეფიფი წარწერიფიფი უსახლესი ვოფი-
ფიფიფი ბრეფიფი და ვიფიფიფი ურბინა მტყობრ ერთი წელი-
წალი ეურბების დიფიფი.

ვოფიფიფი განიფიფიფიფი - ჩვენი ფეფიფიფი და რა ხელ
აქმისა.
გეთიფიფიფი, ბატონებო, კრბი სიფიფიფიფი ხელ

და. ეს ფაქტი თავისთავად დიდი არაფერია, რომ არა ტრეფერცია წინააღმდეგ უახსუსსმგებელი მიდგომის დატანების მცდელობისა. მე ისე მსურს და ვინ რა საქმეს აი, რა ფსიქოლოგია და მკვლევარი. კ. ბატონო, წერე, როგორ მოგეპირანება და თვითონვე იკითხე, მაგრამ კუნძული, გახეი, წიგნი ხომ ამიტომ გამოდის, რომ სხვაში წიკოსის? მისხსადამე, ამგვარი განწყობილების იტორი მკითხველს ასევე თავს თავის გემოვნებას თვითონ ხომ შეხდილა ენა, ახლა სხვებს ითრებს ამ უმადურ საქმეს აი, რა არის დამოუკრებელი.

ცნობილია ასეთი ფაქტი ერთმა ახალგაზრდა მწერალმა არ მილია მქამი გორცის შენიშვნა ენობრივი უსუსტობების შესახებ, მაგრამ მოთხოვნის გამოქვეყნების შემდეგ იმავე გორცის მას მისწერა: არაქ თქვენ გააკეთო, იყუეა, რომ ტვალხიანი მკვლევარი გატრიალებულ დატაკე გაითაროთ. დამწვებ მწერალს შედარება ისე მოეწონა, რომ წერობს ჯიბით ატარებდა და ჯვრის საამყოფი ამტენებდა. აი, მე რა ითრებდალურად ეწერო.

ივანოვოვრმა ამბოცებმა წიკვეს ჯვრლაფერი საქაროველოში. ახლა ეს თავიჯვერელი ამბოცები ენის მიდებენ, რესიაველის, ილის, ვალაკტაინის ენის „შეშისის წიკესის“, „ვალახიანი ხინახლისასის“, „დაფიოსის“, „სინარზე სიერესას“, „სიარაიანი ქროვის“ პახტარონის, „ფროშები სქარას“ ენის. ფსევდოლიათა დიდი ვადავიხების დორსეყი მოხდა მარადიულ დორსეყებათა დიდი სამოხივება. ეს მოხდა ენაშეკ, დანსევა ქებად იქვა, ქება - დიკრეად. დიკრეად - რეკლამად, რეკლამა - მოტეკებად. განმარტება პელეარული ნიშნავდა პინტერს. ეულვა-

რულს. „ქურსი“. ჯვრლა ეს ხიკვეა ხალხბილავი. მაგრამ რა გინდა, მწერალი თვითონ... ამგვარწინისი უწილვებს თავის ხალხის პულეარულს იმ იმგვარ, რომ ამით მინც მიზიდიის მკითხველი.

როგორ უნდა გაუკრადებს დორსტარტრას, რომ მწერალმა საამისოდ გიმიტების თავისი ნაწარმიხი, თანც თუ ხელად არ არის მართლი ბულეარული და ბინტური. ეს ხეება იმიტომ, რომ დღევანდელ საქაროველოში ნამეველი მხატვრული წიგნი არ იყუდება. რაც მე თავი მახსოვს, კლასიკურ დორსტარტრასკ უყუედლის რეგები იღვა. დღებს? მისეხე-მოხივდეს, რა კახკებად გეიფივოზიენ გამოწინად შემოქრედა ტომებს და მარც მყოფელი არ არის. უკრის ხალხს პურის ნაცვლად წიგნის ყუფვა. წიგნი კი ენის პრადექტია, რეკლამად ქვერული ენა, რომელც თურმე ადარაიის სტორდება.

საქაროველოში ჯვრლაფერი გაყუდა. აი, ენის და კულტურის მყოფელი კი არა ჩანს - არა სტორდება, ბატონებო, ყუდიანებს შენი „შოაწინდის მოგარე“ ან „ფარეფარე თუბატერ“, ან „უსახელი უფლისკებელი“, რადგანაც გამბიდრების ფიქიოზით შეტრობილიათის ეს სამიადრე არ არის.

ახეი პირიხებში ქაროველი ენის ბედის გადამწვებ სხვა მოუღრებისგან გამოკოდეკებულად წელის ნყუა და მეტი არაფერი.

დატინებულ, თათს ხელი ნაკოკენ სახელწიფის არ შეიძლება მქარდებს ძლიერი ენა და პირიკი: ძლიერი ენა ვერ შედევება თავისი ხალხის დამკრებას. დამიგვრას.

ამიტომ არის, რომ ჯვრლაფერი ქაროული შეეწიროებას განიკდის, მათ შორის - ენაც.

ახალი გამოცემა

სამეცნიერო-ლიტერატურული

ჟურნალი.
შოთაისი.
მთაბარი
რედაქტორი
მირაბ
ახალკოხელი

P. S. ბატარაშვილი ამაშრობი. ფრანგი უტოპისტ-სოციალისტი შარლ ფურიერი დარწმუნებული იყო, რომ მდიდრებმა არ იცოდნენ, როგორ უნებდათ დარბობებს. ამიტომ სურდა, რომ სათანადო ახსნა-თხიერის შემდეგ მდიდრები თვითონ გაიღებდნენ თავიანთი ქონების ნაწილს დარბობის დასასმარებლად. ფურერმა გამოკერა განცხადება დანიშნა შემოწორულობათა მიდების დღევნო და საათები. ამისოდ დაშვას - მისთან ერთი ფრანკოკ პრავის შერეანის შეტეკვლის სახელი კი დამიხსურა.

„მოკვდა ლუარსაბაკა ისე, როგორც ისიცებინა ბევრი ჩვენგანმა“ (ილია);

„ბევრ თქვენგანს ის არც კი ახსოვს, იქნებოდათ მამის ბაღში“ (აკაკი);

„ყველა თქვენგანმა ნიხები აიკვლიოს“ (ვაჟა);

სადავლია მთავალი ფორმები **ჩვენიათგანა და თქვენიათგანა?** რა დანიშნულებისია **თხ** ელემენტი?

საქმე ის არის, რომ ქართულში გვაქვს მრავალი გამოსტყები შესაბამე პირთან დაკავშირებით: **მათგან ერთი, ანუ ერთი მათგანი**, ასევე: **ყოველი მათგანი, თითოეული მათგანი** და ა. შ. **მათგან** მრავლობითია, მხოლოდობით იქნება **მისგან**. **თ** აქ მრავლობითის ნიშანია და ამ შემთხვევაში იგი აუკლებელია, მომდევნო **ბ** კი მარცხობს ხსოვინა.

სულ სხვაგვარადაა საქმე პირველი თუ მეორე პირის შემთხვევაში. I ან II პირის აღნიშნული სიტყვები - **ჩვენ** და **თქვენ** საცვალებლები - თავიდაც დაუსიკრავად გამოსატყვენ სამრავლეს საგანებზე ნიშნის გარეშე. ამიტომაც ამ ნაცვლებს ეძღვნება **გან** თანდებულის დართვისას მრავლობითი რიცხვის **თხ** ნიშნის დართვა სრულიად ზედმეტია. ამ ნიშნის მხოლოდ სიტყვი მათგანის მიხატით და მისი ახალგაით ურთივეს ხოლმე **ჩვენ** და **თქვენ** საცვალ-სახებლებს ყოველგვარი საქართვებს გარეშე სამრავლეს გამომხატველ ამ სიტყვებს **თხ** ნიშანი ადარსებენ.

მაშასადამე, პირველი და მეორე პირის ნაცვალ-სახებლებზე **გან** თანდებულის დართვისას უნდა ეხმარათ მარტყო ფორმები - **თხ** ნიშნის გარეშე: **ყოველი, თითოეული, ბევრი, ზოგიერთი...** ჩვეყანი **ყოველი, თითოეული, ბევრი, ზოგიერთი...** **თქვენგანი**.

მეორეხა თხ მეორე? მათგანა თხ მათი?

(თხ) ურთიერთობებელი ზოგიერთი ანშქოს პირველი და მეორე პირის ფორმებს (მაროდქრა) ქართულში არის რამდენიმე ისეთი ხმა, რომ-ლებსაც ახლანდელი დროის პირველი და მეორე პირის ფორმებში ერთეს შემწველი ხმები **ვარ** და **ხარ**.

ესენია, ერთი მხრივ, მდგომარეობის აღნიშნული ხმები: **ვფეგარ, ვღასარ, ვზოგარ, ზისარ, ვწყარ, წყასარ**. მეორე მხრივ კი - მოძრაობა-გადაადგალებს აღნიშნული სიტყვები: **მიფღარ, მიფასარ, მიფარ-ბეგარ, მიმასარ, ვსტოგარ, სტასარ** და მისი.

შესაბამე პირის ფორმები მოკლე და მარტყო: **მიფარ, მიმასარ, სტასარ**; მრავლობითში: **მიფარან, მიმასარან, სტასარან...**

სწორედ ამ დაბოლოებებით ემსახურება ზემოთ მოყვანილ ხმებს ხმაობის, ხმის გამოსტყის აღნიშნული ხმების შესაბამე პირის ფორმები: **მიფარის - მიფარან, ვფარის - ვფარან, კოფის - კოფან, ტყუის - ტყუან** და მისი.

როგორც ჩანს, აღნიშნული მსგავსების საფუძველზე მათი პირველი-მეორე პირის ფორმებზე ადრე ნამოთვლილი ხმების მიხატით იქნა ნაწარ-მოები შემწველი **ფორან** ხმის საშუალებით. ასე მოვიდა უმართებელი ფორმები: **ემფარეგარ, მფარისარ; ვტროფარ, ტროსარ; ვფროფარ, ვფრო-სარ; ვწყოფარ, ტყუისარ...**

ამ ხმების სწორი ფორმები: **ვმფარ, მფარ; ვფარ, ვფარ; ვტრო, ტრო; ვწყო, ტყო** -

ნიმუშები კლასიკური მწერლობის:

„მეგარამ მიანც სულ ეცოთა არ ვტრო“ (აკაკი);

„აღვიღმისელი, სხველი ურეცემად ვტრო მე“ (კ. მაყაშვილი);

„აღვიფარ, ვტროი ზემ ბედსა, როგორაც გადარეული“ (მ. მელიქიანი);

„ახა, სულ ვერე ტყო ხოლმე“ - უკოთხა ნიშნის მოკვებით გახატებულმა ქვენამ (ილია);

„არა ვტყო, ბიჭებო, გინდა ჩვენს სინისა კეთებო“ (თ. რაზიკაშვილი).

როგორ უნდა გამოვსინის ის შემთხვევები, როცა **ვარ, ხარ** შემწველი ხმები აუკლებელია. ამ შემთხვევებისაგან, როცა იხინი ზედმეტია?

მდგომარეობისა და მოძრაობის აღნიშნულ ხმების **ვარ** და **ხარ** შესაბამისად I და II პირში აუკლებელია (**ვფეგარ, ვზოგარ, ვწყარ, მიფფარ, მიფროფარ, ვსტოგარ...**).

თუკი ხმაობის აღნიშნული ხმები გვაქვს მამის შემწველი ხმის დართვა ზედმეტია, ცხადია, პოეზიაში ან სამღერებში რთიმისა და რატმის საქართვებისათვის ხმარებული ამასწორი ფორმები მხედველობაში არ მოედება. ამგვარი გამონაკლისები საერთო წესს არ არღვევს.

მაშასადამე, უნდა ეთქვას და ეწეროს:

ვტრო, ტრო, ნუ ტრო!
ვფარ, ვფარ, ნუ ვფარ!
ვტყო, ტყო, ნუ ტყო! და მისი.

ფაუნდ - სპანკინგა და მსგავსი აქტი
როდესაც თარგმანის ხარისხსა და მის სარწმუნოებაზე ვლასარკობთ, ცხადია, განსაკუთრებული მნიშვნელობა ენიჭება დედანს, რომელიდანაც თარგმანი სორცოდდება.

ქართველმა მთარგმნელებმა ეს შესანიშნავად იცოდნენ და თავისი თარგმანებისთვის დაროულ ძველებში საუბრობენ კოდეც ამის შესახებ. თუ როგორ გულდასმით შეაჩინეს სათარგმნი ოსხულებს დედანი. შეგნვეა ორი მამართლებით ხდებოდა:
ერთი - თარგმანი უნდა შესრულებულიყო იმ

არსტევის და სესტუეიტის წარმოშობისთან დაკავშირებული სხვა წყაროებს დედნის პრობლემაზე სადინებოდ ჩერდებიან: ებრაული დედანი მთარგმნელებს იეროსალიმიდან ჩამოიტანეს. ეს ორსაკუთარ ბუდეში შენახული, არამდეღებრივად დამუშავებული, უფლებსა ჰერემანტის გრანელი, რომელსაც არცა ამნდა ვადაბნის აფილითა, თავად ტექსტი კ მასზე ოქრის ასობით ორ დიწერილი (სხვათა შორის, ჰერემანტი, რომელსაც ოქრის ასობით ორ ნაწერილი დეისის სხულები, ებრაულ წყაროებშიც იხსენიება,

შეხვედრა

წმინდა წერილის თარგმანები

(თარგმნის ოსარკია, შიდაკავშირება, თარგმნის შვი)

სადილი IV

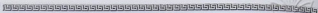
ქნდნ, რომელსაც სათარგმნი ოსხულება ორ დიწერილი, სწორედ ამტომ მოაწინადელებს მიერ დიწერილი ძველად თარგმნისის ახლად თარგმნისა თუ რედაქტორების საქმე უპირდებს ყოველის ბერძნულ დედნებთან ქართული თარგმანების შექმნა ორ, რადიანაც უნდებს ქართულ თარგმანებს, ამარველით გნვეე ქვეშარტესა და შარაილს. დროთა განმავლობაში სომხური ოსილუ შეერთა და მისი სარწმუნოებრივი ქვეშარტესა სადეცო გახადა.

ამას გარდა, თარგმანი შიქსიმალურად ახლის უნდა ყოფილიყო დედანთან. ქართულ ხელნაწერებში კ დროთა განმავლობაში სხედასხვა ხასიათისა და მომდინარეობის კოხესხეობები დიწერიდა. ამტომაც ქართველი მთარგმნელ-რედაქტორები მათ ხელახლა ამაშებდნ ბერძნულთან.

თავად ბერძნული ხელნაწერებიც ახვეე დროთა განმავლობაში მეტ-ნაკლებად შორდებიდნ ერამანეს, ამტომაც, სათარგმნი ოსხულებს დედანი სხედასხვა ხელნაწერის უსოფითშედეგების სახვე ძველზე დგინდებოდა. ასეთი უკრადება დედნის მიმართ უპირდებს ყოველსა იმ შიშით ორ გამაწყველი, რომ თარგმანში არ გასარულიყო არასწორი აზრი, რომელიც უნებლით, ვადამწერთა მიერ, ანდა შევადებულა მხრიდან წინასწარგანზრახებით შეიძლებოდა ყოფილიყო შეტანილი დედანში და მისი გაყვლითა ქართულ თარგმანშიც ვადამოსულიყო.

იღონდ ეს ხელნაწერი საკოთხედად არ იხმარებოდა და შენახული ორ). კოდეც მარის, შიოელიში ცველაზე დიდი ბიბლიოთეკის ქატრონი, იმე გაიკოვრა ამ ხელნაწერში, რომ ერთ ხანს უნსოდ უწმერდა მას, ბოლოს კ იხვე ემეორებ. შიოელის დიწირი გრანელის წინაშე და შადლი უნდნა დმერის ცხადია, მღვედელმთავრის მიერ გამოსახილ ახელი ძეგრების ხელნაწერი ტექსტუალურადც სრულიად გამართული ოქსეოდა - იხვე სადინებოდ შექმნული და ებრაელებს შორის ასეთად იფიციტირებული, როგორც თავად მთარგმნელები იფინ. იი, ეს დედანი უნდა შედეცადა სესტუეიტის ებრაელუბისათვის, რომელსაც თავთან ენა ადარესნოდათ, ამერფიდან ორ უნდა გამხდარიყო მათთვის წმინდა წერილი. ამისათვის კ მას ასეთად იფიციტირებო უნდა კქროდა, როგორც აქამვე - ებრაულ თარგმანს.

სესტუეიტის ამ იფიციტირებო თარგმნისთანადე მოსილი ორ უმთარესი ფატკროის გამო: ხიდეული ხასიფულებს, რომელთაც თავად თარგმნის პროცესი ორ დაკავშირებული, და მიერ - დედანთან მისი აბსალუტური ადეცატურობის, იი, რომ სამოკდაათის თარგმანი ზუსტი ახლია თავისი დედნისა, საერთო კრებაში დაიადებურა, რომელსაც სათითადე მოსინა-ხა ძველი ადოქნის წიგნების ბერძნული თარგმანები და ერამანესის შუედარა სხედასხვა მთარგმნელის ნამუშევარი და დედანი, ამის შესახებ ზემოთ უვეე ვლასარკოც და ენახო, რომ წყაროები სატანეცოდ აღნიშნვენ თარგმანის ზედამწერით სიახლეებს იორიერადთან როგორც აზრის, იმე ფორმის დონეზე სხედაეარად, ამრებითი იდეუობის გარეშე სიმოკ

დათის თარგმანსა და მის დედის შორის, როგორც ამას სურსთაგანთა ერთერთი ვეღარც იტყობინებოდნენ თანამედროვე მკვლევარი - რობერტ ჰანსპერტი წერს. ბერძნულ ენაზე დაწერილი სჯული და წინასწარმეტყველებები ებრაელთა შორის წინააღმდეგობის ატეხილებს ვერ დაიკვირდებოდნენ.

მაგრამ წყაროებში, სადაც ძველი აღთქმის ბერძნულ თარგმანზე დასაბუთებულად, ისევე როგორც, რომელიც თარგმანი შეკეთდა დედისთან შედარებით. სჯულის, წინასწარმეტყველებათა და სხვა წიგნების ებრაული დედისა და ბერძნული თარგმანის ურთიერთდასაბუთებლობას აღნიშნავს ჰანსპერტი ზირაქისა-ს მთარგმნელი, ისე ზირაქის შედარებით. ამ ცვლილებებსაც სათანადო კომენტარები უკეთდება წყაროებში. მაგ. ებრაელ კომენტარი წერს, რომ მთარგმნელებმა დაამატეს ის, რაც საქარო იყო ტექსტისთვის, და დააკლეს ის, რაც საქარო არ იყო, ხოლო ცვლილებების საქაროების მთარგმნელებს სული წინააღმდეგობა იმ ერების დასახმარებლად, რომლებიც მომავალში დეის რწმუნაში უნდა მოხდებოდნენ. ასე კომენტარს უკეთებს სიმონ-დაითა მიერ დაწვრილი ცვლილებების ერთ ნაწილს სტრაცი იფუსტრეც - ისინი სული წიგნის სხილი, სული წიგნის პასხების არის შეკრული ცენტრში.

განსხვავებების აღნიშნვა დედისა და ბერძნულ ტექსტს შორის და მათი კომენტარები განსაკუთრებით აქტუალური გახდა მის შემდეგ, რაც სეპტუაგინტი წინააღმდეგ იქცა ქრისტიანებისათვის და რაც ებრაელებს ამ სხვაობებს გამოეყენებოდათ დაიწყეს ქრისტიანების წინააღმდეგ კამპანია.

რამდენი წყაროები სათანადო მნიშვნელობის ამ განსხვავებებს, რომლებიც მათი ცნობით ტექსტში განსრის შეიტანეს მთარგმნელებმა. ამის ისინიც დეის შთაბეჭებით სინის და არა მთარგმნელებს შორის არსებული ფარული მოვალეობა, თუკი ყოველთვის სულ სხვაგვარად იფიქრებდნენ ათქმის დედაზე ამ ენის ებრაელთა მთარგმნელებს ბოლოდროინდელი დედათარგმნელები კომენტარები დედაზე, ამისათვის, რომ წინასწარა ენაზე შესრულებული თარგმანის დისკრედიტაცია მოხდებოდა. ამ დედათარგმანის შორის, რომელიც ისინი მნიშვნელობის, უზენაესი წიგნის სული არსებულ სეპტუაგინტის ხელნაწერებსა და მსხორეულ ხელნაწერებს ერთმანეთთან წარმოადგინდა, რაც ბიბლიის ტექსტის მკვლევარი ებრაელი ტექსტის გამოთარგმანის ისტორიაში უსაბუთო კრიტიკის ტრადიციებს ცდის, ისეა ისეთივე სხვადასხვა

ტექსტუალური ტრადიციის არსებობის დასაბუთებებს.

განსხვავებები (სწორედ განსხვავებები) არ სხვადასხვა ტრადიციის შორის და არა მთარგმნელების შეცდომების, რომლებიც არსებობდა და დღესაც არსებობს ამ არ ტექსტს შორის, სხვადასხვა ტრადიციის: ერთ შემთხვევაში ერთდროულად არა ერთ განსხვავებული ფორმითაა გადმოცემული. ამის მიუხედავად სტრაცი იფუსტრეც მიერ კომენტარულად იფიქრის მიუხედავად იმისა წინასწარმეტყველებათა: სამა დღი და სინეი დაქვედა არს (ორი 34), ებრაულ ტექსტში, როგორც სინის, ისეთივე სხვა ვარიანტი იყო ის, რომელიც მსხორეული რედაქციის ახალ ქართულ თარგმანშია მოცემული: „არც არმყო დღე და დაიქვედა სინეი“. იმისა წინასწარმეტყველებს მხოლოდ ისტორიულ ფაქტს - ქალაქ სინეის დაქვედა არს მიუხედავად, ცხადია, სეპტუაგინტში შედარ წყაროებისა და ცვლილებებისა. როგორც ამის დათხოვნის რედაქციით შედგენილი კომენტარიც ეარაუდობს. მაგრამ რაფიკაც სტრაცი იფუსტრეცს განსაკუთრებით, სინეის წარმართული ეკლესიის სიმბოლოა, რომელიც სინისებლითაა შემუშავდა, რათა შეცვალის და აღარ იყოს ის, რაც იყო ხში დღეც და არმყო დღეც ხშიდროდნენ ერთი და იმავეს - იგი ქრისტეს განახლებების, ამას, ვინც სინისებლი უნდა იხსნის სინეი: სამოკდათ მთარგმნელს, იფუსტრეცს წინასწარმეტყველებს, სურს, რომ მკითხველი, რომლის ფაქტაც არ ესწრაფება ისტორიულ ფაქტს ახალდება. გამოიყენებლოს, უნდა, რომ მის წინასწარმეტყველებს განსაკუთრების. - ასე კომენტარის უკეთებს სტრაცი იფუსტრეც სეპტუაგინტის ცვლილებას.

სტრაცი იფუსტრეცს აზრით ასეთი ცვლილებების მიზეზი ისაა, რომ მთარგმნელების ბრალი იყო სული შეცდომება, რაც წინასწარმეტყველებში ძველი აღთქმის პრობლემა წინასწარმეტყველებდნენ. მთარგმნელებს კი, რომლებიც მათ შემგებნი იყვნენ წინასწარმეტყველებს განსაკუთრებებს წინასწარა სიტყვებს. ამ სულს შეეძლო ერთი და იგივე სხვადასხვაგვარად ეთქვა, იფუსტრეც როგორც სხვადასხვაგვარად წინასწარმეტყველებდნენ წინასწარმეტყველებს. მაგრამ კაცს, რომელიც დეის სიტყვების შემცვლელს უნდა შექმნის, მთარგმნის განსაკუთრების, რომ არ იყოს მართალია, სხვადასხვა სიტყვებით, მაგრამ ერთი და იგივე აზრით განსხვავდება.

ფრენიანი ფრენის ცეცხლი კარგად ახდა მრავალ-
 პლანობიანი წინასწარმეტყველებიდან ერთს გამოცდილი
 მხოლოდ. ამგვარ ცეცხლებს, მაგ., მათზე უმეტესად
 იმერია, როცა გარკვეული ისტორიული ფაქტების
 გამო წინასწარმეტყველება არასწორი ციკლების
 საშუალებას იძლეოდა. სწორი იგულისხმებს ამის
 ნაფიქსირებელი ამგვარი წინასწარმეტყველების ერთი
 ადგილი მოატყეს, სადაც ებრაული ტექსტი ორივე
 ციკლების საშუალებას იძლევა: პირველი: მოფიქრებ
 რჩეული უფიქროსი თესლიან - ასეა სექსუალურება
 და მისთან მომხმარებელ ძველ დათმობურ, ძველ
 ქართულ და სლავურ თარგმანებში და შეორიანად
 - როგორც წმ. იერონიმეს აქტს იცეცებულ: *venit
 Desideratus cunctis gentibus* და როგორც რუსულ სან-
 თაბულურ თარგმანშია მოცემული: *придет желаемый
 асемъ народамъ* სამოკლავობრებში ამ ადგილას
 წინასწარმეტყველებად იულისსსს სხველი - ელენ-
 სია, და არა თავი - იესო ქრისტე, რათა ანგას ამ
 წინასწარმეტყველების შესანიშნავი ციკლების
 შესახებში შემოვიწი წინასწარმეტყველება -
 რამეთუ დიდი იესო დიდება სასილას ამის უკან-
 ნასტეული უფროსი პირველი - ებრაელებს
 ბიბლიის ტექსტის შემდეგ აღიწერულ ტიპობის
 არ დაეკავშირებინათ. მაშინ, როდესაც ეს
 უკანასტეული წინასწარმეტყველება ახალი აღმშენის
 ტიპის ევლისსსს-ის, რომელიც რჩეული
 წინასწარმეტყველების შერეა ახლებს.

ადრეულების ჩამოვლია, რომელიც, მაგ., მაც-
 იურის მოსვლას, მის უკანასტესს და ადრეობის
 წინასწარმეტყველებს სამოკლავობრის თარგმანში და არ
 არის მასობრებულ ტექსტში, ახლა შარს წიღებინ-
 და ეს ადრეობა, ნაწილობრივ ცნობილი და სწორად
 განსილული, იმერია, რომ შესახებულები სხვის
 ფაქტის კონსტრუქციას: სექსუალურება და მასობრებულ
 ტექსტს ორ ერთმანეთის შერეობებულ თეოლოგიას
 ასახავს. ამიტომაცაა ასეთი განსხვავებული
 სამოკლავობრის თარგმანის რამდენი შეყვანებები
 დანარჩენი, ქრისტიანული თუ წინაქრისტიანული
 წყაროებისაგან: რამდენი სექსუალურება ებრაელი
 ერთს სხვით ტრადიციად მომხმარებენ, როგორც
 იქნის ბიბლიის გამოდრება იუ. სკოლასიონის შეფი-
 ზის დღეებში, რვა ანუარს, თორა ბერძნულად იქნა
 ჩაწერილი და სამი დღის მანძილზე წვედილი სუფე-
 და დედამიწაზე - მიფიქრობის ერთ-ერთი რამდენი
 წყარო, სექსუალურება შესუბობის სკული ებრაელების
 გარდა სხვა ერების კოფიანობებს ეკავდა, ამიტომაც

მასში ძველი აღმშენის ევლისის მოწყობილი
 თეოლოგია (რამდენი იუბილი ბარ შალონი) ამის
 საფუძვლებს სხვადას, რომ არაიუდეველებს
 დღისშეუბობის პრეტენზია ეკუთვნოდა და ამბობენ -
 სხვს ვართ ისრაელი.

ამრავალ, თუფიქროსი დამოკიდებულება სამოკლავ-
 აობის თარგმანისაგან მკვლარად შეკცდილი მის
 შემდეგ, რაც ქრისტიანულმა ევლისმა იგი მოიღო,
 როგორც წინაა წერილი, მის შემდეგ, რაც ცხადი
 ეახდა ახალი აღმშენის და სექსუალურება ფორმით
 არსებული ძველი აღმშენის ორიგინალი ერთობა.

მაგრამ სკეპსისი მხოლოდ ბერძნული თარგმანის
 მხარით კი არა, თავად ებრაული ტექსტის მხარითაც
 არსებობდა რამდენიმე წინაა წერილის რეფიზია დაი-
 წეს, წინაა წერილის ახალი კანონი დაადგინეს,
 ასობში მოატყეს თავიანთი თეოლოგია, შემგებნი
 ეახსიანებს თანხმობებს, დასჯებს აქტრებებს,
 დათადებს უფიქროსი ასო-ნიშნისა, ეკუთვნის ტექსტს და
 შექმნეს სრულიად ერთმანეთსელები, ერთადერთი
 განმარტების დამშენი რედაქტორი, ე. წ. მასობრებულ
 ტექსტს თეოლოგიურმა ასტეციონისში სექსუალურება
 და მასობრებულ ბიბლია ორ ასტეციონისურ ტექსტად
 აქცია. ორი ტექსტი, რომელიც ორ
 დამოკიდებულებას წარმოადგენდა, ამგვარად იმ
 ქვედა იქცა რაზეც რეფორმისტული იდეები ისინ-
 ვადგინეს ცხოვს და რაზედაც ტრადიციის ერთობა
 გამოადგინა.

ამ ერთობაზე უფრადლებს განსხვავება განსი-
 კობრები მნიშვნელოვანია მართლმადიდებელი
 ევლისისთვის იმ მიზეზითაც, რომ წინაა წერილის
 ახალი თარგმანები, რომელიც ევლისის
 სივანობებს ებრაული ტექსტის მასობრებულ უფრ-
 იდან სორცილდება, როგორც ტექსტად, რომელიც
 მათი აზრით ძველი აღმშენის ორიგინალს წარმოად-
 გებს.

მართლმადიდებელი ევლისის პოზიცია ამ
 საკითხის დაკავშირებით ორი პრიბლემის გადაწყვე-
 ტის უკავშირდება: 1. რა უნდა ჩაითვალოს ძველი
 აღმშენის ტექსტის ორიგინალად - მასობრებულ
 ტექსტს თუ სექსუალურება ებრაული დედანა; 2. რამ-
 დენად გამოიზღუბებელია და რა შედეგების მომტანია
 გადახვევა სექსუალურება ტექსტოლოგიური ტრადიციის-
 აგას, რომელსაც ახალი ძველი ევლისია მისაყვება.

ისინი, ვინც ბიბლიის თარგმანისას ებრაულ დედას
 იყვანს, შემდეგ არეკუტებს ციკრებინ:

ბიბლია დაიწერა ებრაულ ენაზე, იცა ძველი

გამორცხული იყო. მაგრამ, აუკო მასორცეებს შორე გარეულში სამუშაო გვიანდელი ვადმცრების შუცდომები გამოირცხა, სამაიფროუ, ტექსტში შეტანილი ძველი, ნებისი თუ ურელო ცვლილებები დაკოსნერე და კანონკური ენახე, ასე რომ, მასორცეული ბიბლია არაფართი შემხვევაში არაა იორიანული სესტუვირტანტი, მეტრ, მასორცეული ბიბ-ლია სესტუვირტანზე ვაცოლებო გუანდელა, ამვე დროს, მასორცეული ბიბლია ხელაფურად შექმნილი ტექსტია, სხვადასხვა ტექსტოლოგიური ტრადიციების შერწყმის შედეგი, დაქვემდებარებული ერთ თეოლოგიურ მიმდინარებას და ამიტომაც ძველი აღიქმის თეოდამორცეული ვარიანტის აღდგენის საშუა-ლებას სესტუვირტანზე ნაკლებად იძლევა. ამის ისეუ-დასტურებს, რომ ებრაული ბიბლიის წინაზე სახის აღდგენისათვის ტექსტოლოგები დღეს სწორედ საშუადაათის თარგმანს იყენებს ინტენსიურად.

დღენის პრობლემა ცვლისიში პირველად მამის დოსეა, როდესაც იფრონიმე ებრაული ტექსტის მიხედვით დაიწყო დღათორი ბიბლიის თარგმანის სწორება და ებრაულ ტექსტს Hebraica Veritas (ებრაული ტექსტიანობა) უწოდა. ებრაულ ბიბლიის თეოდამორცეულად მან აძოლოცებური მიზნით მამარია, სხეების თხოვნით, თუდველუბან კამათში არეუ-მენტების მოხატორულებად და ფსაღმენი შეასწორა. შეტანაღმა შესწორებებმა მივეღმა უკმოყოფილება გამოირცხა, ნეტარი იფრონიმე კ თავის იმარტლებად: სხე არის ტექსტი, რომელსე ივალბება ცვლისიში და სხვა - ტექსტი, რომელსე წმედა წრეღის ღრმა შესწავლისათვის და ებრაელების მოხატორულებად არის საქაროა, ამასთან მიანხეა, რომ მისი თარგმანები ერთეგარი დამხარე საშუალები იყო წმედა წრეღის ეტრეცეკოსათვის, მსეების იორ-ეცებს ჰქმნაღლებისა: იორეცეუ მივეღისათვის კეადებების დროს სესტუვირტანს იყენებო, სწავლელების წრეში და თავის მეტონრულ თხზულებებში კ - ებრაულ ბიბლიასკო, როცორც იორეცეუ იფრონიმე თვალა, რომ წმედა წრეღის შესასწავლად უმცროსი მთარგმნელების ბერრული ტექსტის უნდა კოფილოვი გათვალისწინებულ: რას დაეუმაღებს ცვლისის რწმენას ის, რომ მკობხვეღმა იყოღეს, თუ რამეცხნარად შეიკლება ებრაული წინადადების ვადმოცეპი - რიცორკულ კონების უსემას იგი რეფორებს, რომელსე მის საქმიანობაში ფარულ განხრახვის ხედაეს: წმედა წრეღი, რომელსე მასოკლებმა რწმენაში სხედომხეიანდოლ დაუ-

ტრებს ცვლისებს, თუდველუბისგან ვადმოღუღელო თარგმანებით შევეცაღა, ამ შიშს მიხაღოდ რეფორსი, ნეტარი იფრონიმეს ასაღატორდაობის მეფეობარი და გვიანდელი მიწინაღღმევე რაღი გამოიქმნა, ახალი თარგმანები, სწორედ სესტუვირტანსაგან განსხეადებუ-ბის გამო, ვერს ჰრის მივეღს იმპრობის სხეადისხეა კლესიბი და მის უკმოყოფილებას იწვევს, მივეღვი უკმოყოფილა ვერ ერთი, იმის გამო, რომ იფრონიმე მით ახალ წაკობებს სათეახობის, და ვარდა ამრა, იმით, რომ მის საქმიანობაში ძველი თარგმანების თეორიეები წინააღმევე ეღლაშქრების ხედაეს.

ასახედა იფრონიმე არტობხელ (წრეღლებსეუ და თარგმანებისთვის დართულ წინასევეცეობებშეუ) აღნიშნავს, რომ მისი საქმიანობა არაფართი შემხვევაში არ ეუღლისხობის სესტუვირტანს აფრონიტებს ემევე დაეცენება და სურეღს, რომ მიხეცებულებამში დაიფრეს მეშუბამის ნასწავლი, სესტუვირტა მიხთვის ცვლისიში აძობობრებული ტექსტია, ტექსტი, რომელსაც უღიფესი მისია დაეუ-ასრა: კრისტიანებად ეტკრა წარმართები, ამცოიამკია, რომ ის რასაც იგი მივეღს ეანხმარტებს და რასაც იგი ეუღლისხობურების დროს ეღაღბის, სესტუვირ-ტანას თარგმნალი დღათორი ტექსტია, იღობდ ეს ტექსტი საქაროებს ფილოლოგიურ რეცხისას, რადგო-ნაც თეად საშუადაათის თარგმანმა ვადამწროთეგან მრავალი შესწორება ეანკეადა.

ამრეცე, ნეტარი იფრონიმე ვერ უარყოებს ცვლე-ლის შორე მიხედულ ტექსტს, მაგრამ მის მიმართ სეკსისითი შესტრობალი ვრცე იღებს მას, როცორც წმედა წრეღს, ამცოიამკ წინააღმევეცეობაში ვარდუ-ბა, ფაქტორად უარყოებს წმედა წრეღის ურეერ-საღურბობას, ურამნეოსისგან ივალცევეებს ერთი მიღლიობის სხეადსხეა ჰლენს - ტექსტს და ღმობისმეცეველებას, მორწმუნე მკობხვეღსა და თუალღეს და ეამღდის, რომ ტექსტი, რომელსე ერთი თეღლისსობისით კარეცა და მისაღებთ, მეორე თეღლისსობისით არ ვარეცა, მაგრამ წმედა წრეღის ის ფორმა, რომელსე ცვლისიში ცხოვრობს და უკნ-ობებად აქცებს წარმარებს, არ შეიძლება იფის ასეღი, იგი კომეცენურია, ერთი მიღლიანობა და არ უნდა შეიკოფებს რამე ურესკობას (სხეადია, აქ ღდასარკო არ არის იმ მცდარ იფობისებზე, რომ-ლებსე საეუკუნების მიანძღულ დაეგროფა სესტუვირ-ტანს ხელნაწერებში, ამეგარი განსხეადებული იკობხვეღები იფრონიმეს დროინდელ ებრაულ ხელ-ნაწერებში მრავლად იყო, აქ ღდასარკია თეო-

ცემული წერდა ამის შესახებ: „Извольте ратовать в защиту Библии по переводу семидесяти против Библии Масаретской. Совсем все обшасаретились и опротестантились... Помилуй нас Господи. Того и глядиб что зора испарится.“ „Да, чай уже начала.“

„Русский перевод Библии с саренского а не греческого XX является молчаливым игнорированием текста XX через что умаляется несомненно и каноническое достоинство последнего“ წერს ორენბურგისა და ტუკის ეპისკოპოსი მეთავე 1915 წელს. წმ. მიქელელმოთაიანი ფულარტოც კ. რუსული თარგმანის თითქმის ერთადერთი დამცველი რუსეთის ომბრობიფულ სულარ მამებს შორის, თუკლუბლად თელის სესტუეიტრის ვაიფელისწინების თარგმნის დროს: „Держась исключительно текста еврейского и не признавая руководсво и писаниях святых отцов, предает ветхозаветный текст Библии необузданному своеволию критики, отiego поврежденные место еврейского текста легко принимаются за ног длинные, иные переталковываются, особенно пророческий смысл затмевается ... и идеологии и рационализму пролагается широкий путь“

XIX სკ-ის პატრიოლოგიურმა აღმოჩენებმა დასაბუღარ ფოლოლოგისა, მოცვიანებით კი თოლოლოგის ახლად აღმოაჩინბა სესტუეიტრტა, ერთ-

ერთი ცუდასუ ცნობლი მეცნერო ამ ხანებშია აფოლუ დელისბი, რომლის შრაბეტიც კოინბა და სესტუეიტრის ბერძნულზე დელსაც სამთეილო წინბო, XX საუკუნის დასაწყისში თაივის თანამუდროიფებს დაიფრეხებულ ტრეშნარტების შესახებებს: Novum Testamentum in Veteris latet - ახალი აღქმა ძველშია დაიფარულიო და ამბობს, რომ ერთი ხაათი სესტუეიტრტას კოინბე ბეფებს ებსტოლეების ეპოქაბერტური წეფომისთაივის უფრო სასარტყელაო, ვიდრე მოვლი დელე რომელღოლაც კომენტარების მორტყო.

კუასიტყულ ხანებში სესტუეიტრტი სულ უფრო ოპრობს დასაბეღლი თოლოლოგების ეტრაფილებბს - საფრანტეობში მისი თარგმანის გამოცემს ხორკიფლდებბა კომენტარებბო, რომლებიც წმბდა მამების ეპოქებტოკობაც თოვლისწინებს, იფიფე პროფეტო ახლა ვერმბინაშე იწეება, რამდენადა ეს დასაბეღლის ტრისტეანობის კორობის დასტურტი და რამდენაფე მოასწეებს მის შემობრტყების აღმობაფელდობსაც, არ უოკო, მერამ ის კი ფიტკო, თაფი რომ დიფიანბობო სკოტობის საღმრთოსმეტყველო პოზიტიფიდან ეანბიფებს, წმბდა წეროლის მასორტეული პბბლიფიდან თარგმნა დელეს მეცნერული თეფლასწრბისთაფც ასტრონობის მობბეკლფილებს ტოეებს და სეროულს გერტყნს ეთბოთო მთარგმნეფებს - სე ვერბდა დიფეროთი ვერობის XIX საუკუნებში.

ახალი გამოცემა

ბიორაი მრეწველობა

თუშეთში თუშურ დიალექტურ ლექსიკონზე მუშაობის ანგარიში

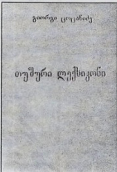
1982 წ. იანვრისაკენ - 1983 წ. მარტი.

გამოვიდა გიორგი ცოცხანის წიხი „თუშური ლექსიკონი“ (გამომცემლობა „ქართული ენა“, 2002 წ., 491 გვ.). ცხებურა ამ წიხნის შესახებ ვრცელი ინფორმაციას მიგვეწოდებინა მეთხველისხივის ამბობ ტაბაყშაძეთა დიდიძეებმა ავტორის სამეცნიერო მუშაობის ანგარიშს, რომელიც მან ენათმეცნიერების ინსტიტუტის სამეცნიერო სამსახურს წარუდგინა 1983 წელს.

ენათმეცნიერების ინსტიტუტში 1982 წლის 5 ოქტომბრიდან მამაღლისა თუ შუიში თუშური დიალექტური ლექსიკონის შესადგენად, 5 ოქტომბერს ჩვენი აღუანო, საიდანაც უნდა გეტყვათ რეზიუმე იმდროინდელი მატარებელში თოვლის მოხდის გამო თუშეთსა და კახეთს შორის მოხიზვლა დროებით შეწყვეტილი იყო და მე 10 ოქტომბრისავე მომხდია აქ გაბრუნება. 30 ოქტომბერს გადავიდი ომალოში ფიჭვის მარტინი, ჩაკე დიდი ხნით ვაპირებდი აქ დარჩენას. 20 ოქტომბრისდღის დროი დასკრდი ჩემს საცხოვრებელი პირობების მოყვარების და მთელი ზამთრის სამყოფი შეშით მომარტყვას. 22 ოქტომბერს აპირებდნენ ომალოში აფიჯლოპორთო ტელესტანდარტული სადგურისა და სატელეფონო ქვესადგურის გახსნას. მოვიდი იმ დღეების განსვლვაში თუშეთი ამ მნიშვნელოვანი მოვლენისათვის სამხადისით იყო დაკავებული და ჩემთვის მუშაობის შესაძლებლობაც საკლები იყო. ნორმალური მუშაობის პირობები მოხდა 25 ოქტომბრიდან შეუქნა, როცა აველაფერი მიწქანდა და ცხოვრება ჩვეულებრივ კალაპატს დაუბრუნდა. ამისთანაში ჩემს მოვლენებს დღეებდანიც ზეური აღარაფერი დარჩა. მატარებელი მიქანდა 1982 წლის გამოუკვეთებელი ჩემს კოფოლი შევებულებსა და დირექტორს სებასთიოთ დივინი შევებულებს პერიოდში სამუშაოდ.

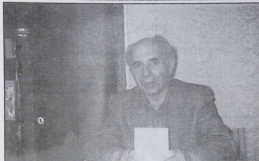
24 დეკემბერს შეუქნა იქიდან წაიხივლის შესაძლებლობა და წაიხივდა. 26 დეკემბერს გამოვიდა შევებულებს ვადა და გამოვსახიდი ინსტიტუტში.

იანვრის 15-დან კვლავ ვიხივე ერთი თვით მუშაობისა და გავმტყავრე. ამ დროს რეგულარული მოხიზვლა ომალოშით არ არის: მოსეუ გდახივლა არა თუ ავტორისსაბორტო, ფეხითაც შეუბუხებელია. წამხივლიდი კაცო ვერცმტყენის რომელიმე რატონისა შორს შევკვლიდი სპეციალური რევისი იმდროინდელს. ასეთი რევისები არ იყო უამრდობის გამო და მხოლოდ 20 იანვრის მომეტა გადავიტყენის საშუალებად: გავიდე მალაზის რევისს ვესპედიტორის შორს ჩემს

ხაოთი თაბუკებული ერთი ტომარა ფეხილის სახეცვლიდი. მოვლენების ვადა 13 თებერვალს გამოვიდა. წამხივლა შეუბუხებელი იყო, რადგან ხანგრძლივმა დროულად ახობამ უღელტყვლიდი ჩაკეტა და მალაზისა და ეხის მშენებელი რევისს სესმა ფრტა შეწყვიტა. ამასთან სასურველად ვივლიდი, საქმის პოლიომბის მოხივანდა. ჩემს აფიჯლზე დარჩენას კოდეე არა იყო. რაც რადიოგრაფიით ვიხივე კოდეე და გავიტყენილე მუშაობა. რადიოგრაფის ასახეთი არ მოხივლა. გვიან, სადღეც მარტის 30 რაცების ახდროს, ასმეტის რადიოაფიჯურიდან გავმხუკეთი ომალოის რადიოსთანათვის, რომ ჩემს სახელზე არის ასეთი ფეხემა, რომელიც უღელმა შეუღვდა. დივინე ომალოში

სამუშაოდ კოდეე არა იყო ეს მეც გაბრუნებულს. თებერვალ-მარტის შიგნისა და მთელი მარტის პირველი ხანგრძლივობისაში კუდი ამხივები იყო. აკეთდა, თოვლიც დიდი მოვიდა. მე შეშის შირიტი განმოვიდა. შევებმა კო შეუბუხებელი იყო თოვლის გამო და იმდროინდელი შევებები მარტის პოლიომბის წამხივლაზე მქრტნა. შევად ამ დროისათვის ამხივები გამოვიდა და ეხის მშენებლებმა დარჩენის საწყევასა და ასავეტყებელი მასალის შემოხივდა ვერცმტყენით. ჩემი თუშეთში ყოფნის მონაწილე, რიცორცე კოდეე, თუშურ დიალექტურ ლექსიკონზე მუშაობა იყო. ამ საქმეს დიდი ხნის ისტორია აქვს. დივინე იგი 1965 წლიდან. მე და აფიჯორე უორტყაბისე დივინეცო შევებულებო წყაროებდანი ხალაქტკარი მასალის ამარ-

ერს, მაგრამ წინს შეშინების სისტემური ხასიათი არ ჰქონია. უწერდით შეხსენებების შეხსენებების, სხვა სამუშაოსა პირდაპირად. მერე თვითვე უწერდით სავრობად აღარ გააგრძელა ეს შეშინება. მე ძალიერ განვიტრბინდი მასალის შეგროვებს.

1982 წლისთვის დაიხვეწა წყაროების ამოკრული თუ წემ მერს სხვადასხვა ერის თემების საწერალი, პირადადვე გადატანილი საქმის რაოდენობის მასალი - 5 საქართველო ეყთ.

წყაროები გამოვსებული მქონდა:

1. ჯ. ხუბურია, თემური კალი, დეკატი, 1969 წ.
2. თ. უფრუბაძე, თემური კალი, 1960 წ.
3. ქართული დიალექტოლოგია, 1961 წ.
4. თემების ენობრივადი შექმნილობის, ს. ჯანაშიას სახელობის საქართველოს საელმწიფო მუზეუმის კრებული, 1967 წ.
5. მასალები საქართველოს შინამრეწველობის და ხელობის ისტორიისთვის, I, ამშუქებლობა და იფეი, 1976; II, მეტურჯელობა, 1979 წ.
6. ს. მაკალაია, თემური, 1933 წ.
7. ს. მაკალაია, თემური დექსები, 1937 წ.
8. თემური პოეზია, კ. ჭრელიძის შეკრებული, 1961 წ.
9. თემური დექსები, თ. ბუკურაძისიკან შეკრებული, აკაკის კრებული, 1899, №11.
10. თემური დექსები, თ. რაბინაშვილისიკან შეკრებული, მამბე, 1895, №3, №12, 1896 წ.
11. თემური სიმღერები, კალი, 1897, №13,14,15,17,21,23,37,49.
12. კ. იმბრიძე, თემების ვლერად მზარდი მხალეულ-შენობლივი მქმარების დასახილვა და მათი კულტურაში დანერგვის შესაძლებლობა, საერსტრუქციო საშრომი, ხელნაწერი, 1969 წ.
13. ეთნოგი პოპორაობის პირადი არტეფი, საქართველოს სახელმწიფო საისტორიო არტეფი დაე-

ული.
14. ბორის ძეგლის სახელობის პიონრის და მოსწავლეობის სახელებში დიკული მოსწავლეობა ნამუშევრები დაერობლე დექსები.

15. თუთი წემების საწერალი დექსები და თემებში სხვადასხვა ერის შეგროვილი დექსები მასალი.

როცა გადაწყვიდა თემებში წემის სანერტილე დროითი გამსაზრება, ეს მასალი ამბასობრევე დიდი დიდი შეუდარე განმარტებით დექსებში, ეყელი სახითი სიტყვა რამდენად არ უწერია რესპოტი „ეხის“ ამოფერე და გადაფერე ამ საქმეს დასტორი მთელი სექტემბერი და იქტომბრის

პირელი სახეგარი.

თემებში წიფილე მასალი, რამდენად სერადებია განმარტება და ილუსტრაციების შედგენა. მასალი თითქმის მთლიანად მოთხოვდა ილუსტრაციების, რადგან წყაროების ამოკრული სიტყვებს ამ არ ახლდა კონტექსტები, ანდა ახლდა იმეოთ, რამდენად დიალექტური შექმნილობის ნამუშაუთ არ გამოდებოდა ენობრივადი წყაროების კონტექსტები დიკტირებული, სილი უფლკორული მასალი ძალიან სწორად დიალექტური ქობირეობის თვალდასწრისი - არასწორი შედგომითი საწერალი, ამფხად, სამუშაო საქმიად შრომისეყელი იფი.

გადაწყვიდა, ცხადია, უნდა შეეყოს დექსები ისლი მასალით.

ამ დექსი თვის განმავლობაში ეს სამუშაო შესრულდა. შედგენილი დექსები, რამდენად სადღესობა შეიცავს 5098 სადექსიანი ეროფელ.

ამის გარდა, მატერიალის დასამრესობი საწერე და ქალაქზე გადიობრე დექსები მასალი თამის 80 დექსის მაცელობისა, ძირითადად უფლკორული და ენობრივადი ხასიათისა.

ეკერდებოდა და ეკერეფები მასალის თემური დიალექტის რტორაციერ ქობირე შესაძლებლობის დასახილვათებლად.

ზოგი რამ ამის თამაზე, თუ რამ წარმოადექს ეს დექსები: ის არის თემური დიალექტისთვის სტეფურ დამოკრადებულ დექსიერ ეროფელი ამბასობრე დიალექტული სესხა დექსიანი კონმარტებისა და ილუსტრაციით. ექ შეეყოს სეროქობრივი დექსის ის ნაწილი, რამდენად ა) დიკტირებული ენაში არ არის და ექ არის; ბ) დიკტირებული ენაში არის, მაგრამ იქ სხვა მნიშვნელობა აქვს და ექ სხვა; გ) სიტყვა პოლისემური, მნიშვნელობათა ენით ნაწილით ენისეყა დიკტირებულბ.

მეორე ხარისხი განსხვავდება მისგან და სიტყვა ლიტერატურაში მოიხსენიება. აქ - პალესტინური სიტყვის სემანტიკა ერთი და რამდენიმე მნიშვნელობით შეუიღბო ლიტერატურულად შეჯერდა.

ამაშკარებელ ლექსიკურ ერთეულებზე, ქართულ ლექსიკონ-ფორმ ლიტერატურაში მიღებული შეხედულებებიდან ვხედავ, სადაცღია შეხედულების ყველა ხარისხი და შედეგად კიდევ ლექსიკონში მკარფოფები კარგდება: ლიტერატურაში სიტყვის შესარცხელი თანფულებები და ხარისხები მარტყმებიდან მიმწეული და ლექსიკონი ინტერნარის გარეთა ეარბილი (ბ. ფონტა). მე ნაყოფილად რომ სხვათა ცალკელებად და ფუტესშეარტყვად თანფულებები და ხარისხებს შორის ფორმალური ხასიათისა, ფუნქციურად მინი ერთი და იგივეა, რატიკურ ერთს, ისე მეორეს განმისა ლექსიკონი სტატუსი და ამფხად ირფე იფიკის პიფეს ლექსიკონში.

ლექსიკონში შედეგა წმინსწიქსეც, რატიკურ ცხოზილია, ესენი პალესტინური ელფუტყებია. იუ რატიკა წმინს დროისა და ასტყეს მარტყმელები გრამტიკული ფუნქციის მუხედ ერთეულებია, მოწყურების მიმართულებს მარტყმელებად მინი სადადე გამბარტყული წმინსართული მნიშვნელობისათი არის და, ამფხად, ლექსიკონი სტყვის განტყურების:

• გარეთა = გარეთი გათაიფიკალია;
შედეგა = შედეგითი გათაიფიკალია;
გადიფიკა = გათაიფიკა გათაიფიკალია.
რადდე თეშურნი წმინსწიქსეც მართალია ფორმების დიალექტურად განსხვავებული ერთეულები არი ეტატი. ეტატიეს თაიფსურნი პარტიკური ეარბარტყები, რატიკა მინი ტყეებისა და პრეფიქსითი ესენითის ფორმების კომბინაციის სფეფს. ეს ეარბარტყები, რატიკურ ხალცი-ფარტყურისაგან მხოლოდ ფუნქციურად განსხვავებული, ლექსიკონში არ მიხედვებოდა, რომ ერთი გარტყვება არა: აქ წმინსწიქსეცის გამკალდეფება სსოფანსრეფიციოფანს ანადიზის დონეზე არ სფარტყება და ამიტომ მიფრწეფე ლექსიკონი და გრამტიკის ლეფარტყე მეფი პიფუტყურ ერთეულებად და ლექსიკონში ასოფიანს ასისახება. მიფალოდ, ისე შექ იარ ფუნქციითი ელფუტყე, თაიფსებს შე წმინსწიქსეცისა და ესენითის უ პრეფიქსის ფუნქციებს. ანადიზის იფარ ეს მეფაიფიფ ვხათ ერთ მამხალე შექეარ.

ლექსიკონში ასისახა ლექსიკონ-ღონსეფული ფრსეფალოგიური გამბარტყები და იფიოტყები.

წმინს წარმოქმნის ერთეულებიდან ტყეებისა და ეტარის ფორმები ცალკე ხალციკონი ერთეულებად არ

შექეობილია, ესენი დიალექტური სხვაობებს არ ქმნის რატიკურ წმინს, აქ მინივე ფფირი გრამტიკის სტყვის მიფედულებას ეტატიეს საჭე, ეარბე ლექსიკონს.

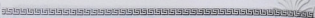
გამსხვანტიკებული და გათაიფიკებული მიმ-ფუტყები, იუ მინი დიალექტური ლექსიკონი სტყვის გარდლორება ცალკე ლექსიკონი ერთეულებად შედეგა. სხვა შესახვეფება მინი ლექსიკონში არ არისახება. წმინსაგან მინი ლექსიკონი ერთეულებს წარმოქმნა მიმფუტყები წარმოების ტხია ქართული ესენი და, ამფე ნად, თეშური დიალექტისა, პიტყცეტიკური შესამ-ფუტყელობა. იფიკალურ პარბარტყებში ამ შესახვეფელობათი ლექსიკონში ასისახა არა მხოლოდ სახეფრეფული, ხარტიკონი, მიგრამ რატიკურ წყეს პარბარტყები წყესში იფიკალის ეტარბითი ანგარბმესანაწეფე ფუტყურია, შეარტყებს დიალექტურ ლექსიკონებში მხოლოდ რეფალოსეფული შესახვეფები ასისახის ამბარტყებში მიმფეფი ამფეფემ წმინსა. აქ იუ სფესტიკეტიკური და აღინწიფეს დეფების ხარშესის ტყესფანს ამოკლებულ ხარისხ, რომელიც ხარშესის პრეფესში, მისის წამხარშესად ვხედავ, ელფე ნაფსტყები ხალცი-გაიფაიფალო მიმფუტყური სფესარბითი სახეფია, აღინწიფეს უწმინს გამბარტყეს, მიფარტყებლად წამოწიფაღლეს.

ამფეფე ამფეფითი კავსიტიკური ფორმებისა; იუ დიალექტში თაიფსებრად მხოლოდ კავსიტიკური ფორმის დიაბარტყებია. იუ ამფე შედეგა ლექსიკონში არა-კავსიტიკური ფორმის წყფების გარტყე ცალკეულ შესახვეფებში მართალია წმინს და მისი კავსიტიკური ერთ სტყე-ტონში მიხედია, რატიკურ ერთ სიტყვის ლექსიკონი ეარბარტყები.

სახეფის სიტყეწარმოებითი ფორმები ცალკე ერთეულებად შედეგა, რადგან მინი ამწარად განსხვავებული ლექსიკონი მნიშვნელობისათი არის.

ლექსიკონში შესატეს სიტყეათი შერტყეების ინგარიზი

ქვედა არა მარტო სესხსკერ, არამედ სოციალურ ე. ი. სოცეის პარტიის ფიქტორსაც ასე შეაღლიდა. თუ შიდაოდ სესხსკერ ფიქტორს გავითვალისწინებთ, სოცეი „ქამს“ - სოცეის მიღება, დიალექტურ დეკლარაციას, რა თქმა უნდა, არ შეეძა, მაგრამ თუმურში იგი ზოგადად ადამიანის სოცეის აღმშენებელიადაც აღმარება და ე. ი. სესხსკერეთი. „ქამს გავითვად“ სიზნავე სოცეის, დიალექტური განხილვის „მკამულ“ მიმდევარია. ის უნდა ქამს, მაგრამ თუმურში იგი იჯახის წყრის მნიშვნელობადაც აღმარება უნდა სესხსკერტეთი „მკამულად“ ისევე მნიშვნელობის მიმდევარია, მაგრამ თუმურში იგი ხელსაწყოთა სისხელი და მიღობის, ქამის მიჯნარების სიზნავე, განხილვის უზარტესად პარტეცეის მისარი, „მკამულ“ შეთვითის მიმდევარია და ამ მნიშვნელობით იგი დიალექტურად თვისებებს არ წარმოადგენს, მაგრამ თუმურში იგი ფიქტორს პარტეცეის სოცეის აღმარებას.

მომხმურ, სინთეზურ და პოლიტეხურ მისარებათა ასახვაში განმარტებით დეკლარაციის პრინციპს მიუხედავად იმისა თუ რა წესებით: პოლიტეხური წესადები ერთ სტატიადაა წარმოადგენილი 1, 2, 3... მნიშვნელობით რეალი სიმრეხის წესებით: სინთეზურ წესადებიდან განმარტება ერთი, დამარტებები ამხმის მისხველი თავითვის აღვლის შეე აღმშენით - იყვარ, რაც...

სოცე-სტატეის სასათუერო ფორმებზე ეკონომი ეკატებს სახელებისთვის შიდაობითი რეცეის სახელობითი პრინციპის ფორმა, ხოლო შიშვისთვის საწრებები, შიშის სასათუერო ფორმებზე საწრების ამარტევა განსარობა იმ განმარტებამ, რომ წესი დეკლარაციის (რეცეცე დიალექტური დეკლარაციის

სურთად) საწრის დიხით შეკატებს ქვეყნობებდებიც კნობარის ელემენტებს, ე. ი. განმარტებას არა მხოლოდ სოცეა, არამედ ის მიუღობიც, რომელიც ამ საწრით აღმარებას, მიუღობის დასახელების ფორმად კ საწრის ემარტებინო. მიგალითად „გადამარტე“ (საფრე დოცეის, გაფრე დოცე, გაფრე დოცე) შიშა არის, მაგრამ თუმურში გარკვეული საწრებდებდები მიუღობის - ქარწილში

სეფე-პარტეცეისთვის საწრის მომრეხის აღმარებაზე აღმარება, ასევე „ამხმ“ (დეკლარაცი, დეკლარაცი) სიზნავე არის მისარებას ზამთარში შესახებ იმ პარტეცეის, რომ სხი და დიალექტური დროით წველა შენახვისაა.

დეკლარაციის რამდენიმე ეკატრებული ცნებათა შედეგების პრინციპი: ერთ სტატეის მიუღობული ზოგადი ცნების და მისი შესხველი კონკრეტული ცნების განმარტებები ეს უკანასკნელი ამხმის მისხველი თავითვის იყვარ დასაცა მიუღობული, იღობე გან

მარტების გარეშე და იმ სტატეის მიუღობული, სხვი იმხით განმარტებული ასე, მიგალითად, დეკლარაციის სოცეისად „სურ“ ნათქვამია, რომ ეს არის ცხერის პარტიისთვის სიზნავე პარტეცეის ეკატე შენახვ იმე განმარტებული კონკრეტული სურვი: წინკრე უკანკრე წაღლია, წამოღლია, იმხის-კლი და ა. შ. ამ სოცეებს თვის იფილდას კ უკრით: ის „სურ“, ეკატითა, რომ განმარტების ასეთი ეზა ხელს უწყობს ცნებათა უკო ეკატების.

სოცე-სტატეის აღმარება ასეთია: ა) სასათუერო ფორმა; ბ) ფორმაცდებდებითვის ფრხილდებში მიუღობული მართადი ფორმები; გ) ერამარტეცე-ბალეტეცეცე რა რეცეცეცე; დ) დეკლარაცი განმარტება ეთორფარული რეცეცეცე; ე) საოღებტეცეცეცე ფრხილდებში

შაბათი 20.06.1989

ბატონი ოთარ ურდიას მოსაგონარი

ეს მოგონება მივღობთ მანდა დავიწყო. მივღობთ ბატონი ოთარის მიმართ. შაშის ზარს რომ სცემდა ფულაღლით ფაქედანტის ახალბედა სტუდენტის, რომლებსაც სწორედ მისი წყალობა და ძაღლისმყვით ვეფლემანდრე ერასტიკოს, აკადემიური ვნაბილების ამ უზენესი საფუძელის საკითხებს.

ზუსტად ომბიკადეტის წლის წინ, სტენდმირის დასაწყისში, იგი აკად. ვარლამ თოფურას შემოხვევა აფიტიორაში, ბოლო წერხზე დაიკავა იფილი და იმ ორი წლის განმავლობაში, სახამ ვეკოთხეობა ქართული ენის ერასტიკოს კურსი (მორფოლოგია და სინტაქსი), იგი ესწრებოდა ბატონი ვარლამის უფელ ლექციის და პარალელურად მიაყვანა სენხარული მტყადინებები წვერი კურსის სამდე ვადაში. ზოგჯერ მის ვარლამის საცდდაც ვეკოთხეობა ლექციებს. აფიტიორა საქმად დიდი ცახლადი - ჟურსზე 75-ზე მტვი სტუდენტო ვიკეთო, თთხვალ ჰედავაში კი 25-ზე მტვი.

მეკადინებოა ორი აკადემიური საათისაერ შედეგოდა და მისი მიველუბობს დროს ერთი წყოც არ იყო ცარიელი და შედეგებელი.

მე მანდა ხსნი ციყვება მის არამველებოვ პედიოტორ ხეჟს და აღღოს, პრაქტიკული მეკადინეობის წარმართვის მოსოვის დანახათობებელ მეოადხ: პირველი საათი იწყებოდა დიდაღების გამოქვლადული შემოქმებთი - ფორმათა ახადიხოსა და შეკდომების მათობათი (დიდაღება კი სხორად შეკოვბოდი ათხვალ ვეკოთხეობს ფორმათა ახადიხოსას). შემდეგი ეტაბი იყო ზუსარი გამოკოთხევა - ღონივის-ტური სამეტკიორი ლეტერატურის განხილვა და მიველუბოა. არც ერთი სტუდენტო არ რძებოდა მისი ვერადღების ეარეშე გამოკოთხეობა... ხმკოტყნა და ხამართლიანობათისთინ ერთად (რიკორც ამბობდებ, მასათს ქაჩეობა არ მიდაიფო?) არამველუბებოვად მოამბეჩი და სულერსტელი იყო, სახამ არ ასწავლბოდა და დიდაღების არ შეასრულებდა, არ მიფშებოდა, ჩადღვას არ მოსცემბოდა, ხმხას არ დიფწერბოდა და ამით სხორად თახე ასეციდი (მასინ, რიკო ზარმაც

სტუდენტს ვენია, რომ იყო დიდაღი. ერთხელ მახსოვს, ახალი წლის დამეს 31 დეკემბერს, თორმეტის სასვერამდე სეციდი სტუდენტებს - ეკითხებოდა და თან ასწავლბოდა კოდეცა.

აუღიკოროაში მკოტვი და მიველუბოვბო ბატონი ოთარი ექსტერსებზე სრულად სხვა პიროვნებად იტკოვბოდა: მოვლი კახელი მოვეტარბა, ხანტელოშოც ვიკეთო, ვარბათოც და ვედაოშოც რა ხადიხათ დიდაღებოვბოდა, ეემხარულუბოდა, სხორად თათის მიველუბე ქჩი დოშბა და შვილებოც მიაყვებოდა, რაც ძაღლან ვეახილსებოდა. მიერამ მიუხედივად მოგზაფრობის დროს ასელი ეახსნილი ურთფრობათისა, მანწავლებლებოდა და სტუდენტებს შორის ზეფარი არ-სოღეს წამოვლიდა და ფამლდარბათში არ ეადიარბოვბოდა, რიკორც ახლა სხორად ხეღბა ხოდმეოადეციკ წემს ვარბულად ენას ვისტყებ, ესეცად, რომ ბატონი ოთარის სწავლისა და მეშობათის წლებმა დიდი პედიოტორი გამოკდინებოდა შეგებრბა მის ვიკოვლ სტუდენტებსა და უმკროს კოდეცებს: წემზობს იყო იყო მიკადილი სწავლების პრაქტიკისათბი თადედავებელი, პირსკოვბელი და პროფესოვული მიდაიხოსა - ამხათვის მისი მიველუბოვბო ვიკეთბო მიველი.

საინგილოს ტოპონიმები ვასუშტის „აღწერა სამეფოსა საქართველოსას“ და ატლასების მიხედვით

ტერმინი „საინგილო“ და აქედან მომდინარე „საინგილოური ტოპონიმები“ შედარებით ახალი ცნებებია. მოხერხებულად იმისა, რომ ცერმინი ძველი II ქველი უფრო ძველი წარმოსვლითა ხდის, შესახებელი რეგიონის ერთიანი სოფლის სხედწოდებას - ქვათა, ხოლო რაც შეეხება ტოპონიმ „საინგილოს“ ქაობრეთი მთაწველის საზოგადოებას, იგი უნდა მომხდარიყო დაახლოებით XVIII საუკუნის ბოლოს და XIX საუკუნის დასაწყისში, ამ კუთხეში მომხდარი სხედწადება ისტორიული თუ სოციალური პირობების შედეგად, რასეთაც ისე მოხდენილად შექმნილია აკად. ს. ბერძენიშვილი: ანთა კახელის გლეხები (დროითი მსახურების წერხვის ვიხტარების) კლასთა ბრძოლა არ იყო და ენა XVIII ს. უკუკო „საინგილოს“ ეთნიკური კლასთა ბრძოლის საფაღზე არ იმსხება“ (ს. ბერძენიშვილი, საქართველოს ისტორიის საკითხები, წ. VIII, თბ., 1975, გვ. 610).

ბერძენის ტოპონიმები ისე დღევანდელი ინგილოური ტოპონიმები ქართველ და უკრაინების ისტორიულ წერილებში წარმოდგენილი არის, რაფორც ბერძენის გეოგრაფიული სხედწოდებები.

XVII საუკუნე დასაწყისზე ხანთა მოვლითა საქართველოს ამ კუთხეს, მცერთი ხანგრძლივობა თარეში დაისუტეა და დაიკუტეკა ერთ დროს აფიფებულ მხარე, აკად. ივ. ჯავახიშვილის ხედვებით, „მამადიანობაში ბერძენი ქრისტიანობის დაბადება დაეწყო და ქართველი მისახედწოდებუ შტეკრთა, ძველი საეკლესიოთი სხედწების შეფერ ახალი განხიდა“ (ივ. ჯავახიშვილი, საქართველოს სახედწები ისტორიულად და თანამედროვე თვალსაზრით განხიდალელი, ტყ. 1919, გვ. 13). ამ გერმანიკურად წარმოიშუა სანა პოლიტიკური ერთეული: ელიხეთი, კარა და ელი-

სახედწები, რამდენი ერთობლიობა შეადგენს დღევანდელ „საინგილო“ წოდებულ კუთხეს ამ საფაღზე განხიდა ცერმინი - „საინგილოური ტოპონიმთა“.

საეკლესიოთი ტოპონიმთა, თუ რაფორც ფაფეულია შექმნერებისათვის ვასუშტი ბერძენიშვილის „აღწერა სამეფოსა საქართველოსას“ და მის მერ შედგენილი ეთნოგრაფიული ატლასები.

ვასუშტისთის არ გუხედება ცერმინი „საინგილო“, ერთიანი საქართველოს აღწერისათვის ცალკე გამოიყოფს კაკისა და ელიხეთისათვის, რამდენც მანქნული ატეს აფეროს, რაფორც საქართველოს ერთ-ერთი ისტორიული კუთხე.

ვასუშტი კაკისა და ელიხეთის აღწერაში გამოიყოფს ამ კუთხის ტოპონიმები: ხორხათი(ს), ემის წყალი (მგ.), ემთა (საგისი), წუქეთი II აღის-სუღათი (საგ.), ქერმუხის წყალი (მგ.), ქერმუხი (ცახ-სამ.), წყალი ფოფინეთის (მგ.), ფოფინე თამქარი (ს.), მთაბრეთი (ს.), ბოეთი (ს.), ბელაქის წყალი (მგ.) ელიხეთი (მხარე), ცახ მარბელი (ცახ), ხობ-ბარე (ცახ-ქაღატი).

თუ წინაზე დიროულ საბუტებში ვასუშტის უკუღელად შეუტეს კაკისა და ელიხეთისათვის აღწერაში შიათობული დაისხედწებები, სამეფოთი უფრო უკუღელ არის წარმოდგენილი მისი სასმუთის სოფლები ქრისტიანეთა და თათრის თბა, აქ ელიხეთის მხარეში შეხედელ ტოპონიმებ დაისხედწებული ატეს: ბელაქანი (ს.), მარბელი (ს.), ბოეთი (ს.), დიხეთი (ს.), კატეხი (ს.), მანქი (ს.), ეარდანი (ს.), ფოფინეთი ახ კარი (ს.), თაღი (ს.), ხარდანი (ს.), მუხრანი (ს.), კობარი (ს.), დინიხი (ს.), ბიხარი (ს.), ეფარი თბა (ს.), მთაბრეთი (ს.).

კატეღისთის აღწერაში და ვასუშტის სოფლები სუტის შედარებში გერმანიკა, რამ აღწერაში გამო-

ტოტუბულია ისეთი გეოგრაფიული სახელწოდებები, როგორცაა: დაბუხი (ს.), კატეხი (ს.), მანუხი (ს.), ვარდიანი (ს.), წიღუბანი (ს.), პატარა ჭარი (ს.), თაღა (ს.), მარდახი (ს.), შუხრაბი (ს.), კობორი (ს.), ჯინიხი (ს.), ბაზარი (ს.), ფეფარი ობა (ს.).

არც წარმოდგენილი ნუსხა არის სრული. რადგანაც მას არ ახლავს ამ კუთხეში არსებული ისტორიული მნიშვნელობის მქონე იხეკტება: გიში (საქმ.), ქურმუხი (ციხე-სიმა), ნიხბატო (ციხე-ქალ.), ხორანია (ს.).

ერთიანი ინგლისური ტოპონიმის დადგენისა და მათი შეზღვევისათვის ერთ-ერთ სახელო კარტოგრაფიულ წყაროდ არის მიჩნეული საქართველოს სსრ კონცელი კატედიის სახელო-სის ხელნაწერთა ინსტიტუტში №2079 ერთეულად დატული ვიხეკტი ბატონიშვილის კარტა ანუ რუკა კახეთისა, კუხეთისა, პურეთისა, კახმუხეთისა, დიდისი, თუშია და ფშაე-ხეცურთა, ვარემო მისხა მოხაზული ქართლისა კრძო რანისა, შოგაკინისა ანუ შორანისა, დაღიბტინისა, კულაშხისა, გულხი-დარა, პეგარი, ჩახინი, ბორაჩანთა, შედეკილი 1735 წლის 24 იანვარს.

განვიხილოთ ატლასზე სავსებით შემოსაზღვრულ საფლავ რეკონს. რუკაზე ცალკე გამოტანილი გავმა-მთარი, რომელშიაც შეტანილია: მანის წყლი (მდ.), ჩაყენება ადამიანთა; თაღა (მეფეთა სასახლე) მდებარეობდა მანის წყლის/მთის წყლის სათავესთან. ბელაქანი (ს.) - რომელიც უნდა ყოფილიყო ბელაქანის წყალზე - დღევანდელი ბელაქანის ადგილის.

ვახუშტის ატლასებს თან ახლავს იხეკტის აღმნიშვნელი ნიშანი, რომლის მიხედვითაც ვაჩან-ლიხები ტოპონიმებს.

მაკაელი - შეადგენდა ციხე-სიმაგრესა და მუფეთი სასახლეს. იგი მდებარეობდა ბელაქანის წყალზე, ოკონიმ ბელაქანს ზემოთ.

ბოეთანი - სოფელი. დასახლებული პუნქტის აღმნიშვნელი ნიშანი გაყვარებულია და იგი უნდა ნიშნავდეს გათავრებულ სოფელს.

შამშელი - იხერი სოფელი, ბოეთანს ზემოთ.

დაბუხი - ქრისტეანის დაბა შამშელთან ახლოს. ამ ოკონიმთან გავლებულია წითელი ზოლი, რომელიც გამოკალაქებულია გავმა-

შხარი, ელისტინი. ზუსტადია შემოსაზღვრული ელისტინის მდებარეობა და მასში შემავალ გეოგრაფიულ იხეკტთა დასახელებები.

კატეხი - უმცირეს დაბად არის წარმოდგენილი, მაგრამ არ არის მიჩნეული მდინარე კატეხი.

მანუხი - მთარის სოფელი, კატეხის აღმოსავლეთით. მანუხის მოხდევს მდინარე, რომლის სათავესთან ახლოს მდებარეობდა პატარა ჭარი - მცირე სიმაგრე. მის გვერდზეა წიღუბანი - მთარის სოფელი. მდინარის მარცხენა მხარეს, წიღუბანის აღმოსავლეთით, მითითებული აქვს ოკონიმ ჭარი, ეს უნდა იყოს დიდი ჭარი, რადგან გვაქვს პატარა ჭარი (დღევანდელი ოუხარი ჭარი და ოშალი ჭარი).

ფიქრეთი/ფიქრეთი - დიდი დაბა. მასთანაა მიმდებარე დიდ დაბად წოდებული - თაღა.

ვარდიანი - აღნიშნული აქვს როგორც დეკის სოფელი. ჩანს, დეკისამ ამ კუთხეში საქმიად მოუკიდია ფეხი, მაგრამ ოკონიმს ვერ კიდევ შეთანხმებული აქვს ქართული სახელწოდება.

მარდახი - ქრისტეანის დაბა, ვარდიანის აღმოსავლეთით.

შუხრაბი - ეს დასახლებული პუნქტიც აღნიშნული აქვს, როგორც ქრისტეანის დაბა. შუხრაბის ცოცა მიშორებით მითითებული აქვს სოფელი, რომლის სახელწოდებაც იმდენად გაკრთი აქვს დაწერილი და, **სახალი ნიშნი**

სახალი ნიშნი

პალმანარა ვრისიძე

ქართული ენა

თბილისი - 2000

თავისუფალი საქართველო

დღებითა იტყვიან თათრის სიყვარული ღვინო და ბაზარი, ეს უკანასტელი არ უნდა იყოს ის ისტორიული კ. ბაზარი, რომელიც მდებარეობდა პურეთში, იღონებ სხვა ადგილას, ვინემ აღნიშნული ეს ოკეანის, ვახუშტის ატლასზე წარმოდგენილი ბაზარი მდებარეობდა ელისტისა და კაის შარის საზღვართან.

ფადარი - ვახუშტის მოხელეთ, ვაღბს მხარეს და ელისტის მხარის ატლასის საძირებს მოიკეთდა, მდინარის ორივე მხარის გაყოფით, წარმოდგენილი ორივე ფადარის სასტუმროები ერთმანეთს ემსხვერუძე, მათი დისაქციის იყო მუღაქის წყლის და მოფარებული ელისტში, სეფარულია, რომ ორი ფადარი არსებობდა მე. ატლასის ვაღბს და განაღბს დღევანდელი საინკალოს ტერიტორიაზე, ვახუშტის მიერ აღნიშნულ მდამოკლებს ფადარის სახელით გვხვდება ორი სახედიარა.

ვახუშტი ბაქთინიშვილს ფერადი ატლასი ნაილად გვეჩვენებს ამ რეგიონის რელიეფურ მოცულობას, ელისტის მხარის ზეშა ნაწილი, კუკასონის ქუდის მდამოკლები შოთანი, სამიფეროდ, ქვეშა ნაწილი, ატლასის ქალები გუგალი რეგიონი ყოფილი დაფარული, დიდ ეფერაფის გარეგნული მოსასრებით არა იქნ აღნიშნული ზოფერია ტოპონიმს, დასახელების გარეშე წარმოდგენილი ატლასზე (საოთხილი ხიმინი) 6 თათრის სოფელი და 17 ქრისტიანის დაბა.

ახალი წიგნი

ვრცელ ტერიტორიაზე იხულის წყლის მარაგები, საიდანაც შორეული კლამენტუალიზმის იტყვება და ნაფიხება აღიზანმა.

ტერმები იხულის წყლის მარაგებზე მდებარეობს და მინიშნულია, როგორც მცირე ციხე-სიმაგრე, მდინარე **იხულის წყალ** ვახუშტი იყრის დაბო ეტრის, რომელიც ახლოს არის, იტყვიან, თათრის სოფლის აღნიშნული ტოპოგრაფიული ხიმინი, მოსალოდინელია, რომ ამ დროისათვის იხულის წყლის სახელის პარალელურად იხმარებოდა შუაზე ტერმინიც **ფრა**, რომელიც შესაძლებელია, ერთდროულად აღნიშნავდეს მდინარესაც და სოფელსაც, ასევე საფარებზე გამოიყოფს ვიშის საფისკოპოსის და ქრისტიანის დაბის **გურეთს**, რომელიც ვიშის მისადგომების ახლოს არსებობდა, კატახეე მხარეში აღნიშნული, მდინარე აღიზანის ახლოს, ორი ისტორიული არსებული ოხერი სოფელი - **ტურეთი** და **ხორანია**.

კაის მხარე მდინარე ყოფილი დასახლებული, რაზდაც მტყუნებებს ვახუშტისეული დასახელების გარეშე წარმოდგენილი 6 თათრის სოფელი, 11 ქრისტიანის დაბა და 19 გათათრებული სოფელი.

რეგიონის ტოპონიმები უფრო ვრცელად არის წარმოდგენილი ატლასებზე, ვინემ ეს კაისი და ელისტისათვის აღწერაში, ატლასებს, ისტორიული დოკუმენტების მონაცემებზე დარჯინობით, შემოუნახეს პურეთის მნიშვნელოვანი გეოგრაფიული სახელები, ვაღბს მხარეში: შამშული (ს.), დანუხი (ს.), ელისტში: კატეხი (ს.), კატეხის წყალი (მდ.) შაწეხი (ს.), პატარა ჭარი (ს.), წიღუხანი (ს.), ვარდიანი (ს.), მუხრახი (ს.), კაის მხარეში: იხულის წყალი (მდ.), გურეთი (ს.), სამიფეროდ, რეგებზე არ არის მინიშნული კაის აღწერაში მოხსენიებული სახელწოდებები: წუქეთი (მდ.), სეფარული (საერ.), ტერმების წყალი (მდ.), მოსაბრეხი (ს.), ხოხაბეო (ციხე-ქაღლიქ).

(დასასრული ზეგულ ნაწილში)

ვ დ ი ს ე ნ ს
 მოსდევს კაის მხარე, რომლის ზეშა ნაწილი ასევე შოფარია-ნია, კაის საზღვარი ვიშის სოფისკოპოსისთან ახლოს იტყვს შინიშხებულთ, მდინარე ეფერ-იანი შედისება შაქის საზღვრებში, კაის

საბჭოთა საქართველო

სოლომონ იორდანიშვილი და მიკოლა ბაქანი

1937

წელს შთა რუსთაველის 750 წლის იუბილეს დროს „ვეფხისტყაოსანი“ თარგმნი საბჭოთა კავშირისა და მსოფლიოს ხელხია მრავალ ენაზე. ამას გარკვეული წელიწადი მოუძღვება ს. იორდანიშვილის მიერ შესრულებულ „ვეფხისტყაოსნის“ რუსულ თარგმანს.

თბილისში გაიმართა საბჭოთა კავშირის სხვადასხვა რესპუბლიკებიდან „ვეფხისტყაოსნის“ მთარგმნელობა ჩამოხვლია. შთა შორის იყვნენ: მიკოლა ბაქანი, სკოლოვს სხვადასხვა ანუკე უკრაინა და სხვები.

1934 წ. „ვეფხისტყაოსნი“ სთარგმნელად თბილისში ჩამოსხვლი ბაქანი სიმონ ჩიქოვანსა სოლომონ იორდანიშვილს შესაცურა, რომელმაც თიგნ ილი დიხმარებუდა მ. ბაქანს რუსთაველის პოემის უკრაინულ ენაზე თარგმანით. აქვანს ჩიქოვანი ხაფუჯეული ბაქანისა და სოლომონის თანამშრომლობასა და შეფიხობას.

ს. ჩიქოვანის შეთავაზებით ბაქანი მისთან დიხმობედა, როცარც ბაქანი იხსენებს: „მე და სიმონი დილიდანვე ცაღ-ცაღად თიხსენებში ეხსენებოდით და წიგნ-წიგნ საქმეს ვრცელებდით. კერაში რამდენჯერმე მოდიოდა სოლომონი და ამოქმებდა ჩემს ნაშრომს, უკითხვობდით, ემხვედობდით მომივალ თიგებზე, თარგმნულ თიხოველულ სტრიქონს ვაუკრებდით დედიმონა. მისაველა კოხსეთი ვამოქმებდით სტრიქონისა კეთილდისიხივებისა. სოლომონი ჩემს დიხსი-მარებულად დროს არ იმურებდა, არავითარ სხეი ხამუშობს არ იღებდა დიხმაცემითი შესო-სხვლისათვის, თიქცა მის თიჯის ეს უკარავრესად სტორდებოდა. მე კერასილეს დიქიარებულად რუს-თაველის თარგმანს, ქარიველი ამხანაგების, ვანსაკურებთ - სიმონისა და სოლომონის თი-დიდებულად დიხმარება რომ არა...“

1934 წ.-ს ს. ჩიქოვანის მოქმობით, მიკოლა

ბაქანსა საქართველოში სამ. თიგნს დასყო. 1935 წელსაც ბაქანი კვლავ ექნო თბილისს „ვეფხისტყაოსნის“ თარგმნისზე ხამუ-შოდ. ამის თიხიხე საყრდ-ღებოთა სოლომონის მიერ თიჯ-სიხათვის გიგხაწილი წერილი ციხისხიხის დიხსიხეწებელი სიხლიდან. სიღაც იგი შეგებულ-ბას ატარებდა.

1935 წ. ივლისის 28-ს (ჩაპაი, სიმონიჩილი)

მართა, შენს კარგად თიგნამ და სოფ. თიშ-ველში დიხმარებულ გამახარს და ცოტა დიხმ-შეიდა. აბს თიქნერ იქიო, ჩემს დიხმარებულად კარ-ტად იქნებოთ. უკრაინიდან მივიღე ცნობა, რომ თარგმანი ბაქანს გადამეცო. მე კი ვიხიხვლისას გიგუე ხაფუჯე სოფოქრებელია ბაქანი ტყვილისშია. ვერ წერილი მიხეან არ მომიხვლია კარგად თიგითი ციკურითა. მიკოლხა ვეღლა ნაცნობებს თიქნერი სოლომონი

შემეცო წერილიც ციხისხიხიდანთა ვამოგ-ხაწილი. წერილის დიქიხაწიოთა სოლომონის შეგუ-დელ - მართა უიქციად.

1933 წ. აპრილის 9-ს (ჩაპაი, სიმონიჩილი)

ჩემს დიხმარებულს დიღებოთ მიწურთა და თიქნებზეთა ტყვილისში ვიქნება. ბაქანსა მ-ში ეკითარ და იქ შეგებულად და გაორკვევა ჩემი შემიღეოთ მე ხაფორობის ამხეი. შეიძლება იხე მიხეგეს, რომ რუსეთში აღარ წიგნიდ. თუ დიდი ხაქიროება არ იქნა გადამეღებ. ვეღლა-ვეგნს ტყ-ღისიხიდან ვაცნობებთ. სულა და დიდი დიხ-ოკრე, ვეღლა მომიკითხე...

ს. იორდანიშვილი

1935 წ. ივლისის 28-ს წერილი გიგხაწილია ტყვილისიდან სოფ. თიშველში:

როგორ ხართ, კარგებოთ მე მშვიდობით დიხმარებუდა. ვეღვი უკრაინიდან ვეღვს, ვეხენი დეგუშისა. ბაქანი აქ არის. რამდენიმე დიღე ბაქანთან თანამშრომლობისათვის და თიღლის მილოდიანში აქ მომიხვეება თიგნა. კიდევ ვაცნობებთ. სულა როგორ არის? ვერხეწი ბეგრი

ბეჰნე, მოკითხვა ყველას...

ოქტერი ს. თორდანიშვილი

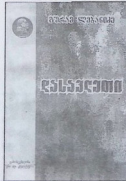
უკრაინაში დიბრუკებული ბეჰნი განავრცობდა „ვეუხისტკაისის“ თარგმანს. მას უკვე ხელი აქონდა „ვეუხისტკაისის“ რუსული შკარედი. ბეჰნიმ აქარგვისა და მისი იტორანადმი დამოკიდებულება ასე გამოხატა: არსთადელის დიდებულმა მკადნქ ფულადოვმა, თავის პროფესიისათვის დიდებულმა, თემქდაბლთა შორის უთავდებდესსა სოლიმან თორდანიშვილმა დაასრულა რა დიდი პოეტის მტეიერულად დამუშავებული სიტყვისტყვიით თარგმანი, ერთი ცალი მე გამოხატავება და მხოლოდ მაშინ მომეტა შესაძლებლობა, მეგრანთა პოეტის მთელი სურნელეუბა - სურნელეუბა მითვისა და ტყვეობისა, მისი და ფულადისა, ყვერდებისა და თმების ბედისა... „ვეუხისტკაისის“ თარგმნისის ბეჰნის გასქვენიტელი კავშირი აქონდა ქართულ მეგობრებთან. შესისახული წერილი მოკლეა ბეჰნის ხმის ჩიქოებისადმი 1936 წ. მარტი 5

სიმონ შთანან ბეჰე მატეს. მამატე შეწეებისათვის. მინდა რუსთადელის 2000 ტრაქტორი გამოფე ბენო, რომ შენ ნახო და რუსთადელის ინსტიტუტში

ს. თორდანიშვილს გადასტე.

1936 წლის თქთომბრისათვის ბეჰნიმ დაამთავრა „ვეუხისტკაისის“ თარგმნა. ამის შესახებ (გაზ. „დოტრატკურული საქართველო“, 1936 წ. № 48,

ახალი ნიშნი

გვ. 4) ინფორმაციულ ცნობაში აღნიშნულია, რომ უკრაინელმა შკრადლმა მოკლე ბეჰნიმ უკვე დაამთავრა „ვეუხისტკაისის“ უკრაინულ ენაზე თარგმნა ს. თორდანიშვილის სიტყვისტყვიით რუსულ თარგმანის

მიხედვით. მ. ბეჰნის თარგმნის პროცესში განუწყვეტელი კავშირი აქონდა ქართველ მწერლებთან და რუსთადელოლოგებთან.

1937 წ. 9 იანვარს ბეჰნი საქართველოს შკრადლი კავშირის პრესიდუუმის მოწვევით თბილისში ჩამოიღის და კოლექტებს უთავბეს „ვეუხისტკაისის“ პროლოგსა და რამდენიმე თავს.

სოლიმან თორდანიშვილმა, რომელიც განხილვაში მინაწილეობდა, დამსწრეთ თარგმანის შეფასების საკუთარი კრიტერიუმები გააცინ. მან აღნიშნა, რომ სიზუსტეზე საუბრისის თუკიდებულება ზოგერთ დამთბობზე წასვლა, მაგრამ მხოლოდ იმ შემთხვევაში, როცა იგი მადლ-მზატყროვლობას ეწირება. მთარგმნელს, მისი აზრით, არ შეუძლია ისარგებლოს ერთ, თუნდც დიდად თქმტული ტრანსკრიუციის წესით. აქ ხელისშემწელოდ გვევლინება მთარგმნელის მშობლიური ენის თავისებურებანი, გალქსოს ტექნიკის სხეიდისხეობა. ამიტომ როცა ლექსიკურ სიზუსტეს ეცებთ, უნდა გეხისოფდეს, რომ იგი ყველზე უფრო საქონი და თუკიდებულება ფულდისოფური მინაბრისის სტრთული თარგმნისის, აქ უკვე დამუშეებული მტორთადენი გადაბფეც კ, თუკ იგი ფულდისოფურ აზრს ცვლის ან ამბინრებს.

ბეჰნის თარგმანში - აღნიშნა ს. თორდანიშვილმა - მოკუმულია მაქსიმალურად ზუსტი და ამბე დროს მზატყრულად გამბრთული თარგმანი, რაც პოეტის უდიდეს გამბრეუბად უნდა ჩითიფდოს. მოკლე ბეჰნის ახალი შრომით იტება უკრაინული თარგმნითი დოტრატკურის საუნეჟ და, მეორე მხრე, კოდე ერთი ბურთების მარგადლოტი ემბტება შთახს გეორგენსა. „ეს თარგმანი ერთ-ერთი საუკეთესოა სლოურ ენებზე შესრულებულ თარგმანთა შორის“. წერდა პიდეუ ატკოკოლსკი.

1938 წ. ს. თორდანიშვილმა კვეში დიბტდა „ვეუხისტკაისის“ პროზაული თარგმანი უკრაინულ ენაზე.“ პირველი ხამი თავი წარმოადტებს „ვეუხისტკაისის“ პროზაულ გარდათქმას რასაც შეგადამთგ ერთის პოეტის სტრთიფები უკრაინული თარგმნითი. ბოლო მქოთხე თავი მამტყნილი

ბ ასულ წიგნს გამოყო ქართული ენის თვითმასწავლებელი ირა კახეცი (Georgian, A Self-Study and Reference Phrase-Book). შევინაოთ, რომ Self-Study, ნივთიერებრივ დამოუკიდებლად შესწავლას ნიშნავს, ენის თარგმანში თვითმასწავლებელი გვჩვენებს, რამდენს იტვირთ ხაზები ექვსიშვილი (გამომცემლობა „საბარ“, თბ., 2012). შესანიშნავად გაფორმებულ ციფრ-ალფაბეტში დღეს ინგლისურენოვან უცხოელთათვის გაკეთებული ირა კახეცი და მკორე ფორმების 103-ვერჯიანი წიგნი.

ეს პატარა წიგნი შემდეგი საწილებსივთავს შედევს: ქართული ალფაბეტი (გვ. 5-11), 33 სასაუბრო თემა (გვ. 12-81) და დამატება, რომელიც 3 თემს წარმოადგენს (გვ. 82-88). პოლის კი დართობა ხელეწიკონი ასევენი (გვ. 89-103).

დღეს, რადგან ასე გაზრდილია ინგლისურენოვან უცხოელი მცოდნე ქართული ენის მობარი, ასეო წიგნის გამოცემა მხასალმუხელოა, რომ არა სერბოული ხარვეხემა, რაც თვითმასწავლებლის დონესას სახიდავ ენეს.

ამთავრევი ვაქციო, რომ სარეცნოო წიგნი ქართული ენის დამოუკიდებლად შესწაველი უცხოელეს მდლიან გავდარებთ, რა თქმა უნია, თვითმასწავლებლის საეკიფია არ ითვალისწინებს ენის გრამატიკული სტრუქტურის დონს ახალბეს, მაგრამ წიგნის იტვირთს მოთხოვება ამ სტრუქტურის კარგი ცოდნა და გადმოსვების უნარი. სამწესარად, თვითმასწავლებლის გაცნობისას მტვარი მომეცლოლება არ გვრძება, სასაუბრო თემებში მხალი განაწილებულია არასწორად და მოწოდებულია ყველავარი ახსნა-

განმარტების გარეშე. მოიყვანიო რამდენიმე მაგალითს: ყოვლიად დამუხეველია, განმარტების გარეშე იყის წარმოდგენილი არის? შემდეგი წმინს შედგეოლო ფორმები შედგენელ შესასმენელმა: რეოროია? რეოროია რესტორანია? დამსია? ინგოოლია, შესანიშნავია, სანტეკრესია, საკმარისია, იტრია, გვიანია, დღეს რა რაცხეია? დღეს რადგარიო რეკომენდია. ეს რა ქნია? რომელ

ა) თვითმასწავლებლის მექ სასაუბრო თემებში, რომელსაც "Simple Handy Words" (სოცია მხასწარმებელი სიტყვა) ქტია, წარმოდგენილია „ეს და ის“ წყნებით საცვალსახელები და, შესაბამისად, მიწერილი იქეს ინგლისური გამმარტებისც: ეს - this, ის - that. ამ მხრეე ყველავარი სწორია. იქვე მოცებული ამ და ამ საცვალსახელებსც თარგმანი იყრია: ამ - this, ის - that (გვ. 26).

რამაზი მარაზი

ქართული ენის თვითმასწავლებელი დასაბანანი ხარვეხებით

საბრუნევა ნესი სომერი? რომელ საბრეო საუნეს? გორეო სახელში? (გვ. 16-17, 23, 44, 44-45, 51, 52, 65 და სხე.).

შესტეოო, ყველა უცხოელ შესწავლელს გაქნეოეო კოხევი: რა არის ეს პილოკავური - ი? ხელ არის ქართულ მაგალითებში ზნა-შესასმენელი, რაცე მთი შესაბამის ინგლისურ თარგმანებში ზნა-შესასმენელი is წარმოდგენილია, მაგალითად: "What is like?" - რეოროია? - "What kind of a restaurant is it?" - რეოროია რესტორანია? "It's beautiful" - დამსია? (გვ. 16 და სხე.).

სერბოული დამრევეს იქნემა საცვალსახელების შესწავლისას, რეოროია ცნობილია, ქართულში საცვალსახელო გარეველი სწილი უნია და მსვე ფორმთი იმსარება რამდენიმე ბრუნებში და ამის გავითვალისწინებლად ქართულ საცვალსახელო მწიფეებს უცხოელითვის, პრეტევიად, გამოუყენებელს ხელს მთი სხვაბრის სიტყვებში, მოცვლითად:

ამ მხრეეე ყველავარი სწორია, მაგრამ ბუნებრივია, ქართული გრამატიკის დამრევი სეზსმერი უცხოელი დირეცეოეებს, რატომია ინგლისური this ქართულში არა ფორმთი (ეს, ამ) და ინგლისური

that - ასვე ირი (ის, ამ) ფორმთი წარმოდგენილი? ხაქნე ისაა, რომ „ეს“ და „ის“ ამ საცვალსახელო საცვლობით ბრუნეს ფორმებია, ამ და ამ კ - მოთხრობით, მიცვლია მიქნეულებით, საფსაბამო და ეთიარეობით ბრუნეებისა, ამს შესახებ საზრობში არაფერი სადებუთ ასეო შესობევეთ, რეორო გამოცემის უცხოელსა this და that საცვალსახელო რამელი ფორმები გამოიყენებს და რდის - ეს? და ის? თუ ამ? და იმ?

ბ) ასეოვე ეთიარება კოხეობი საცვალსახელების სწიფების დონსაც, კრძილად: მე-4 სასაუბრო თემებში, რომელსაც "Question Words" (კოხეობთი სიტყვები) ქტია, წარმოდგენილია საცვალსახელო ენ? (ეს?) ინგლისური თარგმანით who? (გვ. 29) მაგრამ ამ ირდის რამელ წინადადებაში რამელი უნია იმსარის უცხოელს, ეს აღბათ თვითხ უნია გამოცემის, რაც მსთვის აფევიდ არ უნია იყის, რადგან ეს არი ფორმა ირ-არ სხვადსებო ბრუნეს გამმარტაცე ენ? სახელა-

ერთგული იმედი, რა იქნა უჭრა, საღვთისკობის მისაღოს ამგვარი წყნება მარტოვლია და მისხაღმუ-
ბელი, მაგრამ შეთავაზდა უფალია
გაუმართლებელი მიტენია ქართუ-
ლი სიტყვების, ასევე საღვთისკობის
მისაღოს, უარყველია წარმოადგინა
ქართული ამისის დასახილვის
ფრის ამ შესხვევაში ავირის მო-
ცემული იქნეს ქართული ასოტერა,
იხელისური ადრეაღიწერა ასათა
დაიხორციელოს ვარსკვლავი, ქართული
შეკრებილი, ე. ი. ის ქართული სიტ-
ყვები, რომლებშიც ესა იყო ის ბერის
გვთქვამს და შემდეგ ასევე ქართულ
სიტყვითა დაიხორციელა დაიწერა,
რათა უცხოელებს გაუგებრობა
ქართულ სიტყვითა წარმოადგინა
დაიხორციელა იქ წარმოადგინა ქარ-
თული სიტყვები არ არის იარყველი
იხელისურად ამ სიტყვითა წარმოად-
გინა მართლად იტყვიანს ვთქვამს და
იქ წყნალებზე საიარყველია იხელ-
ისურ ქართულ მაგრამ წარმოად-
გინა დაიხორციელა იქნა და არა მართ-
ლად იტყვიანს ფრანკონიუა სერ-
თად იარყველის ვარყველი დაიხორცი-
ელდა, შეკრებილია უჭრა მისი,
ათა დაიხორციელა, ვარყველი, ვარყ-
ველი, ცოცხალი, მისი, ვარყველი,

ბერა, მისი მართლად, აგრეთვე, ად-
მანათი საკუთარი საკვლელები: სანა,
ზანა, სობი (გვ. 6-8). ბუნებრივია,
მათი მიმუხრობები ქართული ენის
ამსჯელად უკეთესად სხვათა უჭრა
ესისის.

საკმაოდ ხარისხული იროფრა-
ფული შეკრებილი ვეხვდება ქართუ-
ლი სიტყვების დაიხორციელა ასეთი
გამოყენების, ეს შეკრებილი ამბან-
ის გატანისასანად იქნება ვერხი,
არ სხივის შესხვები ავირის წერს:
ar as in "ship" (ი, როგორც იხელ-
ისური i სიტყვაში - ship - ვეხი).
შესხვაც წარმოადგინა ამ სიმო-
ღის, რათა დაიხორციელა, ქართული არ
გამოხსენს დაიხორციელა. მისი
ასათა, ესაა სხივისკომპლექტი იქ
და მაიყვის მაკვლითა აქან - თქ
(გვ. 6).

როგორც ცნობილია, სხივისკომ-
პლექტი იქ - ეს არის ვრცელი დიკ-
ციონარი არ [ი]. ამიტომ იგი არ შე-
საძლებს იქ ქართულ არ სხივის
და არც იხელისურ i-ის ტრანსკრიპ-
ციის სიტყვაში - "ship".

არასუკუთვლია უჭრა სხივის სიმო-
ღის, ვერხი, მის შესხვები ავირის
წერს: უჭრა as in "put" (უ, როგორც
იხელისური u სიტყვაში - put -
დაიხორციელა), ხელი დაიხორციელა მის
გამოხსენს "ou" და მაიყვის მაკ-
ვლითა უჭრა - ou-dah" (გვ. 6.
რატომია ტრანსკრიპციის ou-dah
დღეისათვის გაუგებელი, ეს ჩვენთვის
გაუგებრობაა, იღბით ვარყველია).
არ იქნა უჭრა "ou" მისაღობა უჭრა
გამოხსენს, რადგან ჩვენთვის, იხელ-
ისურისათვის იარყველი არ ტრან-
სკრიპციისას იხელდა უჭრა. მაკ-
ვლითა "a book" (წიგნი); მაგრამ
ერთგული კომპლექტი მისი სკი-
რა, რადგან იარყველი "o" იხელისუ-
რისავე ტრანსკრიპციით ვრცელ და-
ქართულ უჭრა [ი] იხელდა, მაკ-
ვლითა a stool (კაბურჭი, მატარა
სკამი).

ასეთი შეკრებილი ამიტომ წარმო-
ადგინა, რომ ქართულ ენას ვრც-
ელი სხივის არ ასახილავს, ამიტომ
იქნა იხელდა არ გამოადგინა "o"-თი,
ხელია უჭრა - "o"-თი, როგორც ამას
სხვა ავირის ავირის.

გაუგებრობა სხვა ქართული სხი-
ვის დაიხორციელა ვარსკვლავი: "i"-ის
არსებობა: არ - "ih", "e", "ch", "o",
"sh" (გვ. 6). მაშინ, როგორც ვთქვამს
შეკრებილია მარტოვლია "a", "e", "o"
გარყველია გამოსხვებულია, გაუგ-
ებრობა იარყველი სხივისათვის თან-
მივის დაიხორციელა ვარსკვლავი: არ
- "ih", "e", "ch", "o".

დღეისათვის საკმაოდ დიფერენცია-
რისებრი უცხოელი, იხელისურ-
ისი სეკუნდარულია და დაიხორცი-
ელდა მართლად ქართული ენის
შესახველია, ბუნებრივია, მაშინ
სხვა საკონტრასტის ერთად ქართული
ასობის დაიხორციელა გამოყენების
სისტემატა მაკვლელი, ამ სახელ-
მკვლელია ავირის ცნობი-
ლი ქართული, იხელისური და იხილ-
და იხილსკრიპციის-სეკუნდარულია
არას, მაგრამ ამართა, ამ დიფერ-
ენციის სარყველია საშრობის
ავირის არ იქნა.

კიდევ შეკრებილია დაიხორციელ-
და სხივისკომპლექტი, რომელ-
იც ამ საშრობითა, მაგრამ, ვრც-
ობით, ის, რაც უჭრა წარმოადგინა
საკმაოდ სეროზული საკვლი თუ-
მისაღობელია დაიხორციელა ეს კ
საღვთის
ხელის იქ ერთ-ერთი სარყველია ვარყ-
ველის, რომელიც ვარყველია
თითონსაღვთის კომპლექტის
უჭრა და რომელიც უჭრა
ავირის ეხვას:

ავირისების წიგნი დაიხორცი-
ელდა ქართულის მერ, რომელსაც იქნა
სახილავსკრიპციით განაიღობა და
სახილავსკრიპციით გამოადგინა ქართუ-
ლის, როგორც უჭრა ენის, სწავ-
ლებსა იხელისურისათვის.

სახლი ნიშანი

დაიხორციელა

დაიხორციელა დაიხორციელა
დაიხორციელა დაიხორციელა

დაიხორციელა დაიხორციელა
დაიხორციელა დაიხორციელა

კაცი, რომელსაც ლიტერატურაც ძლიერ უყვარს

წინამეუბარე ბუბლაკია არის ფრანგული დიდი ტრადიციული სედიციონის გაორგი გვამ-კორის ერთ-ერთი ბილი ინტერვიუდან. ამ საკითხზე საუბარი არ მინდა, ბრძანა ბატონმა გაორგიმ ამ გულბატკივლით, რომ მინც არაფერ შევსემში. დიდად სამწუხარია, რომ ასეთ ბედიანებსაც არ უსმენდნენ. ტყვილი გაორგიმდევსოდა ბატონ გოგის, იმასაც რომ შესწრებოდა. დახურა საქართველოს სახელმწიფო ტელევიზიის პარცელი არხის გადაცემა. ანა დედაა ენაბ... ისიც რომ გასწრებოდა, საქართველოს მთავარი რადიოს ერთ-ერთი პიპულარული და საჭირო გადაცემა ანაი შემეკლი და კრისხეულად რომ დახურა... რადა დარბა? დედაენას რომ ცხება, არაფერი. შემოსხევათის ეს თუ?.. კიდევ ერთხელ მიფესმინაი ტრადიციული კაცის გულბატკივალს...

აღმათ ძეულია, კაცო ქართველი თეატრის კონის სათავედგონაც იფიფ და კოფიფიფიფ დაღუვანდელი გვიდასხევიდასაც უფურბეფ. ბატონი გაორგი გვამ-კორი 1923 წელს დაიბადა. მამა - საიდრო დრუბლებს ყველა ამწრედა, მკერამ არაფერ ფოქრობდა იმ ქარიშხალზე, რაიმედმაკ შემეკლიმში თათების სული დაამახინჯა. თუკა, პოლოტიკური ავანტიურის კვანკებს ზოფურთოები საინსალური ადამიანების წყალობით დაესხდებნენ და მათ შორის ბატონი გოგაც აღმინდა. ეცეკ ძეული იყო, მკერამ ბედიმწერანი იყო დღემდე მოიფენა. მოიფენა და მერე როფორ - საინტერესო ცხოვრებით, პოფრაციით, დამსახურებით, დიდი საქმებით... ჩამოთვლი უსასრულოდ შეიძლება. ახლი ის უფე ცოცხალი დღეფრედაა, მემკრინეკ და

ქართველი კონის თეატრის დირექტორის მემკრინეკი.

კაცს, რომელსაც ლიტერატურაც ძლიერ უყვარს, 21 თებერვალს 80 წელი უსრუდდება.

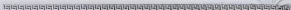
- რუსთაფელის თეატრი ცვალიდა, სცენაზე ყოფილიფის შეწინამწრებინა ქართული დირექტორების შედეგები, ისტორიული სამართლე, ქართულ ენას ყველაზე მეტად ხელოფრების რომელი დაწესებულება რინახეს? რა თქმა უნდა, თეატრი. მიტადლითად ცხოვრებულმა კოტე მახარაბემ ერთი მსახიობის თეატრი დაბარბა; თამამად ვამბობ, ეს არის ქართული ენის საწმანდის დამცველი დაწესებულება. ხომართლე გაიხრათ, ხხეგან მებრყეფლების კულტურა მადიან შედარხულია.

- ტელევიზიის გულისხმობი?
- წამყვანები ხეობადფენ, მეტ-

ყველების ფორმები დარფეფულია. ამ მხრედ პარფამენტოც ვერ არის ყველაფერი რეგეტელევიზიით ბატონს გადაცემა მადიდა - „შეკვიშია, სწორია“ ... ესეც მოხსნეს.

- რატომ?
- არ ვიცი, რომელიდაც შოეს სიმ უნდა დავთმოს დრო. მიტადლითად, ვამოციანი მფლოდი. ამასხენით, მფურებელს ეს რის იძლეფს? სულ რადაც სამწუთიანი გადაცემა იყო ვერაში თრეფრ, ხელდა მკეათხება, რა ვნახოხი? ამ საწმეს უსახეფლოდ გაკეოფხდი, მერე სამარცხენოფ რადაც გროშეი ცამოყფეს. ამ საკითხზე საუბარი არ მინდა.

„მომიარბაწმარული
სადამოცხარეო“
№8 (3424), 21-27
თებერვალი, 2003 წ.

უცხა მიხერხებს წილის წლივე გან-
ვლილი გზის შეკამბა, იქნე ავი თქვას,
კარგზე - კარგი უბრალო თავშეკცევისა
და მარტოოდენ მოსაღბსხად ჯერ წყნის
ქურნაღისტიკის საქმე არ დასდგომია.

გზებია, სხვაზე სურათებს ვაქცევი, ავლავი
წყნის მისმედიის ენას, წერის სკვლას და მხერის
მეცხერეხევი.

ღამის ურევეშია მგავიბრეობა, საქმე იქამდე
მევიდა, ზოგ ქურნაღისტს თავად ეს თქვაც კი
სახაკლიოდ არ ძევი-
სის, არიდა, თუ
დასტორდა, გულზე
მევიღს დაიკეწა
მამული, ენა, სარწმუ-
სიება - წაშობსებს,
ის კი რავიბრეობ
წავებს რამ მძვე წერილში, სადაც ამ წინდა
ტრიაღიზე დასტორა, წერია: ქვეს ევეღისი
ქართული ენის მხარებაში ცოდვილი ვარი და
წვეღებს უბრალოთ ცოდვეს წვეწებისა არ
იქნება მომეტეხულა, მაშ რავიბრეობ უნდა
გავწიორდო, თუ წყნის სიმრულე არ დვეწიორ-
ბა?

სხვათა შორის, სწორედ ამ აზრით
სეკსმეწივლიობდა სახელი ეპიკოს* რედიქცია,
რაცა მან თვისი ურეველებზე დაამკვდრა
რეზონცია ამოღული, მარტაღიტი*,
ავიდეღამსებზე და სხვა, მვიდამს კი ეს წამოწე-
ბა ღამის უსახურთი ამოცად და სხვის საქმეში
ცხერის ზეყოფად მონაღდა.

თუ მარტოად ვერ განვხვითი, ცოტაეების
მოქარბებისთვის ზიდიშს ვიხვითი, მარტამ, აღბით,
ბეღბებს, იმეე დიდი ივეტიორტეკი მოიშველითი:
სხვისა არ ვეციო და წვეწ - კი მშობელ მამისაც
არ დაუთხოზილი წვეწ მშობლიურ ენის მიქასთან
გამწიორებამ*, ენა საღვიო რამ არის, საზოგადო
საკეორბაა, მეგის კაცო ცოდვილის სეღით არ
უნდა შევიხოს*...

არამკეთე ცოდვილი სეღით ეხება ენას,
სტამბრეხული გამთამბეხითი, ვარცხითია და
უწამწერი სიღვებითი კაპაიათის კაღვე ბვეწი
წვეწი კოღვეა.

და ეს ევეღივეწი არ არის მარტი დაბალი

ახალი **ეპოქა** საქართველო

პროფესიული მომზადების, გუნათლებლობის
შედეგი. არა ენა წახდეს, ერც დაღეს* - გულ-
მოსული კაცის წამოსრულილი სიტვეები კი არა,
ფორმულაა, რომელსაც წყალი არ გაწეა.

თანამედროვე ქართული ქურნაღისტიკის ენაში
გამეწეხული ზღწსტე-
ვაობა წვეწს
საზოგადოებაში ფარ-
ღად მამწიარე მამბე
სენის გამოვლინებაა
და ამ პროცესის თავის
ნებაზე მიშეება

თემატიკაზე მხარეხველი
ცოდვილთა სახელით!
(მთავარზე მთავარზე)

ყოფიდა შეწწიარბეღია,
ამდენად, სურათის მოტეკებს თავს, რამ პრობ-
ლემა მხოლოდ ქურნაღისტებს ეხებათ, საბოლოო
ჯამში, ქურნაღისტიკა მინც იმის გადმოღერის,
რაც კოკასა შიგან* დგას, ხოლო კოკაში, ვისაე-
ბია, კონკრეტულ შემთხვევაში მთელი ხალხი და
საზოგადოება იგულისხმება.

წვეწობ, მღწინ კარე იქნება, თუ ქართული
ქურნაღისტიკის დღეები ვერადღებს
განსაკეორბითი ამ პრობლემაზე გაამახეღებს და
ამით, როგორც იტვიინან, სასარგებლის
სახიამოწიოსთან გაავრთიინებს, ასევე მეტად
სასურველი ჩანს, ღონისძიებებში იაკეორბონ
მეთხვეღებში, წვენმა საზოგადოებამ, ქართულმა
ინტელეგენციამ - ევეღას მიეცეს სიტვეის ბქნის
საშეაღება და ქურნაღისტიკათვის განკეორბილი
სარეკრებაც თხოვიორღა კაცის ხეშტერზე არ
წამოორღებს, როგორც ეს აბერახულე ყოფილა.

თუ კოღვეები დავეწიერებს მხარს, იქნებ წვე-
ვანდელი ქართული ქურნაღისტიკის დღეები
მთლიანადე წარიმართოს დვეწიბა: ქართული ენა
და ქართული ქურნაღისტიკა* და ყოველვე ეს
მშობლიური ენის დასაცეფად მამწიორედ ქოღვეარ
იქციოდ თუ მათიფსტიკიოდ იქცეს!

მოფუსმინოთ პატარებს

- ააა - ვერის ნიკუშა,
- რა იყო ნიკუშა? - ეკობება დედამისი
- არაფერი, ისე გადავიფორე - უსახეა ნიკუშამ

3 წლის ნინა მონაგამი

გარეთ ცოცა, ფანჯრები ძალიან დაიბრთქლა. ბაბუა წმენდა ფანჯრებს.

- რა მოხდა ბაბუ, ფანჯარა ტირის? - იციხის ნიკუშამ.

პატარა სანდროს დედამ უყვია სათამაშო მობილური.

სანდრომ ძალიან გაიხარა, აიღო ცეცხლეფი და თვალუბრაბრკინებულმა ჩაისხისა:

- ჩემთან შენ სულ იყავი? (ე. ი. სულ იქნები?)
- ეკობება ნიკუშა ბუბოს.

- ალღე მე მოხოლეო.
- 3 წლის სანდრო თუშაბაძე

ახალი წიგნები

ცნობილ ენათმეცნიერთა (არაენათმეცნიერული) პოეტური და პროზაული კრებულები

